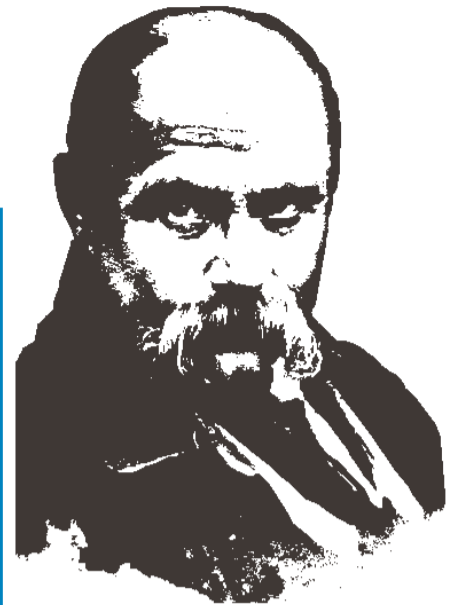

URIERUL UCRAINEAN

Serie nouă, nr. 237-238 / aprilie 2013

Revistă a Uniunii Ucrainenilor din România

Luptați și veți învinge!

M. Mebrenko

Din punct de vedere științific, sensul conceptului de identitate etnică rezidă în sentimentul de apartenență la un grup social cu care individul împărtășește aceeași limbă, tradiție culturală, obiceiuri și religie. Etnicitatea este un dar cu care individul se naște și nu o achiziție făcută pe parcursul vieții.

Despre ucraineni ca identitate specifică se poate vorbi încă în secolele al XI-lea - al XII-lea. Este inexactă opinia, întâlnită încă destul

dini ostile a societății, ucrainenii au preferat să-și ascundă identitatea ucraineană. Dar schimbarea de regim după căderea comunismului a înlesnit renașterea culturii naționale, reparația în România a unor organizații ucrainene, absente mulți ani.

Astăzi, în ciuda scăderii semnificative a populației ucrainene, interesul arătat față de cultura ucraineană este tot mai mare. În fiecare an, apar cel puțin zece cărți consacrate bele-

LIMBĂ ȘI IDENTITATE ETNICĂ

de des, privind separarea relativ târzie (secolele al XIV-lea - al XV-lea sau chiar al XV-lea - al XVI-lea) a celor trei popoare și limbi est-slave ca idiomuri distincte. Trăind, în secolele al VII-lea - al IX-lea, o perioadă de relativă comunitate (bazată pe unitatea etnoculturală a slavilor estici), acestea încep să se diferențieze, treptat dar sigur, încă din secolele al XI-lea - al XII-lea. În pofida intimei lor înrudiri, limbile ucraineană, rusă și bielorusă sunt limbi distincte, cu însemnate diferențe fonetice, fonologice, gramaticale, derivate și lexical-semantice; între ucraineană și rusă, bunăoară, aproape că nu există graiuri de tranziție, granițele lingvistice fiind nete. Așadar, limba ucraineană este prima și cea mai de seamă particularitate ce îl deosebește pe un ucrainean de un străin, cel mai important liant, care îi unește pe toți ucrainenii într-o comunitate de sine stătătoare.

Ucrainenii din România - este vorba despre cei din nordul țării - trăiesc în mijlocul popoului român de aproape 700 de ani, fiind buni cetățeni. Atașamentul la idealurile cele mai înalte ale țării a fost și este o constantă a lor. Ei au fost prezenți în toate acțiunile politice și sociale care au vizat creșterea, dezvoltarea, lupta pentru independență a statului român. Remarcabilă a fost prezența ucrainenilor ca luptători în Războiul de Independență din 1877, iar mai târziu, în cele două războaie mondiale. Prin urmare, România, în toate perioadele ei de înflorire, în toate perioadele cruciale de afirmare ca stat național, chiar și în cea interbelică, a numărat printre cei mai merituoși fii ai țării și pe ucrainenii români. Iată de ce ei și-au câștigat, în România, un drept inalienabil de cetățeni egali cu toți ceilalți.

A fost o perioadă când din cauza unei atitu-

tristicii, criticii literare, istoriei, muzicii, relațiilor româno-ucrainene. Prolifică este presa ucraineană. UUR editează patru publicații în limba ucraineană și una în limba română.

Au loc simpozioane, conferințe, mese rotunde, festivaluri devenite tradiționale. Limba ucraineană, cu variantele ei teritoriale, este larg vorbită în localitățile cu populație majoritar ucraineană. Ea este cultivată în trei centre universitare (București, Cluj-Napoca, Suceava), la Liceului Ucrainean „Taras Șevcenko” din Sighetu Marmăției, la colegiile „Lațcu Vodă” din Siret și „Julia Hasdeu” din Lugoj, în cadrul învățământului primar și gimnazial din majoritatea localităților în care trăiesc ucrainenii. În toate aceste școli învață limba ucraineană aproape 10.000 de elevi care reprezintă garanția păstrării identității noastre culturale și naționale.

Obiectivul-țintă al UUR a fost și rămâne în continuare păstrarea identității și demnității ucrainenilor din România, prin diversificarea activității. A păstra identitatea înseamnă, în primul rând, a nu uita limba și tradițiile, să respecti preceptele credinței tale strămoșești. Multiplele manifestări de înaltă ținută sunt tot atâtea mijloace de a contribui la păstrarea identității.

Atragerea tuturor generațiilor la viața comunitară este iarăși o cale de păstrare a identității. În slujba aceluiași scopuri au fost puse presa noastră, editarea de cărți, cele câteva muzee sau biblioteci cu carte ucraineană.

Fără îndoială că un rol deosebit revine tineretului ucrainean. Tot mai mulți tineri își manifestă dorința de a trăi ca ucrainenii. De aceea trebuie să fim atractivi prin programele pe care le propunem tinerilor, să oferim ceea ce ei au cu adevărat nevoie.

Cu prilejul Sfințelor Paști, UUR adresează tuturor ucrainenilor din România cele mai calde urări de bine, sănătate și bună înțelegere. Fie ca Lumina Sfântă a acestei sărbători să vă aducă gânduri senine și multe bucurii alături de cei dragi.

Conducerea UUR

Sunt și reprezentanți ai generației de mijloc care-și caută identitatea. Să-i atragem către viața comunitară, inclusiv, pe prietenii noștri neucraineni care valorifică cultura ucraineană seculară.

Aș vrea să spun că demnitatea noastră constă în aceea că, simțindu-ne cetățeni egali în drepturi și obligații cu toți cetățenii României, ne manifestăm cu dragoste loialitatea față de țara noastră. Este patria noastră în care ne-am născut, ne-am format, trăim și muncim. Și nu socotesc că e vreo contradicție între a fi un bun ucrainean și un cetățean loial României.

Ion ROBCIUC

Tinerii se implică în viața comunitară

Asociația Cultural-Creștină a Ucrainenilor din România „Taras Șevcenko” a organizat la București, în perioada 6-13 aprilie a.c., un training pentru reprezentanții diferitelor organizații ucrainene de tineret din diverse țări ale Uniunii Europene și țărilor partenere, „Noi circumstanțe, noi oportunități”, finanțat de Agenția Națională pentru Programe Comunitare în Domeniul Educației și Formării Profesionale (ANPCDEFP) prin programul Uniunii Europene „Tineret în acțiune”.

La acest proiect coordonat de Bogdan Clempuș, prim-vicepreședinte al asociației „Taras Șevcenko” împreună cu trainerii Miroslov Hoceac (Serbia) și Andri Doneț (Ucraina), au participat 24 de tineri din Serbia, Spania, Estonia, Republica Moldova, Ucraina, Rusia și România.

Programul susține activitățile de învățare nonformală pentru tineri, prin finanțarea de proiecte și vizează promovarea cetățeniei active în rândul tinerilor, dezvoltarea sentimentelor de solidaritate și toleranță, sprijinirea înțelegerii reciproce între tinerii din diferite țări, promova-

rea cooperării europene și contribuția la îmbunătățirea calității sistemelor de susținere a activității de tineret.

„Grupul țintă al proiectului sunt imigranții și minoritățile naționale și sigur că noi când ajun-

„Noi circumstanțe, noi posibilități”

gem în străinătate, la studii, la muncă sau pur și simplu însoțind membrii familiilor noastre, ni se deschid noi circumstanțe. Aceste circumstanțe pot fi transformate în oportunități dacă reușim să fim activi, dacă ne interesăm și căutăm aceste posibilități. Dacă rămânem în lumea noastră cu anumite idei preconcepute sau clișee, riscăm să rămânem izolați. Și aici, din păcate, sunt multe exemple. De la această idee s-a plecat și asta am încercat să facem cu acești tineri timp de 8 zile; am încercat să identificăm oportunități și posibilități să fim mai activi în societatea în care trăim”, ne-a declarat Bogdan Clempuș.

De asemenea, Andri Doneț a spus în interviul realizat de Vasile Captaru pentru Radio România Internațional: „Este un proiect pentru tinerii imigranți din diverse țări. Scopul proiectului este ca acești tineri imigranți să devină mai activi în noile lor comunități, astfel ca ei să nu fie doar

niște observatori pasivi a ceea ce se întâmplă în noile lor case, ci să participe și să influențeze într-o anumită măsură politica pentru tineret în țara lor de adopție, să fie în stare să stabilească noi contacte, să colaboreze cu tineri de aceeași vârstă din alte țări și să aibă capacitatea să scrie și să deruleze proiecte internaționale de tineret (...). Noi analizăm tema educației și a comunicării interculturale și îi învățăm pe tineri cum se pot adapta mai bine, cum pot cunoaște mai bine cultura noii țări în care trăiesc, astfel ca ei să poată funcționa și comunica în noul mediu cultural. În plus, le arătăm cum pot deveni activi, ce activități pot derula pentru a influența într-o

oarecare măsură situația sau pentru a se ajuta singuri”.

Participanții la proiect s-au întâlnit cu președintele filialei București a UUR, dna Iaroslava Colotelo, ministrul-consilier al Ambasadei Ucrainei la București, Teofil Rendiuk, și cu deputatul minorității ucrainene Ion Marocico, de asemenea, au vizitat Parlamentul României, Muzeul Satului și au depus flori la bustul poetului Taras Șevcenko.

Mihai TRAIȘTA

Reuniunea liderilor organizațiilor de tineret din diasporă

Între 14 și 17 martie 2013, la Lviv, Ucraina, a avut loc „Reuniunea liderilor organizațiilor de tineret din diasporă”, organizată de Congresul Mondial al Organizațiilor Ucrainene de Tineret (SCUMO), cu sprijinul Consiliului municipiului Lviv. La această reuniune au participat 20 de lideri de tineret din diasporă și șefi ai organizațiilor de tineret - reprezentanți ai Braziliei, Canadei, Statelor Unite ale Americii, Serbiei, României, Republicii Moldova, Bulgariei, Rusiei, Slovaciei, Ungariei și ai câtorva organizații de tineret din Ucraina.

La 14 martie, după deschiderea oficială și prezentarea planului de lucru, a avut loc întâlnirea cu președintele Congresului European al Ucrainenilor, vicepreședintele Congresului Mondial al Ucrainenilor, dna Iaroslava Harteányi pe tema „Strategia dezvoltării diasporii și implicarea tinerilor din diasporă”, în cadrul căreia s-au discutat direcțiile dezvoltării activităților diasporii ucrainene, consolidarea organizațiilor ucrainene de tineret din diasporă și problemele de cooperare. Președintele CEU (EKY), doamna I. Harteányi, și-a exprimat suportul în ceea ce privește activitatea Congresului Mondial al Organizațiilor Ucrainene de Tineret și a organizațiilor de tineret din fiecare țară, iar președintele Congresului, Miroslov Hoceac, organizatorul întâlnirii, a subliniat necesitatea înregistrării organizațiilor de tineret în țările în care acestea nu au un caracter oficial, pentru a îmbunătăți colaborarea, pentru o mai bună și mai activă participare a tinerilor ucraineni la evenimente și pro-

iecte comune și pentru eficientizarea comunicării.

Vineri, 15 martie, participanții au dezvoltat un web portal al tinerilor din diasporă. Conceptul portalului constă în faptul că deși, astăzi, există multe site-uri dedicate diasporii ucrainene, nu avem niciunul care să devină o sursă generală de informații despre viața și activitățile ucrainenilor din diasporă, și anume din țările Europei, Americii de Nord și de Sud, Asiei și din Australia. Portalul va cuprinde informații privind istoria comunității pentru fiecare țară în parte, informații despre evenimente, manifestări, acțiuni și alte informații interesante.

În aceeași zi, liderii au luat parte la conferința cu tema „Căi de dezvoltare a cooperării între Ucraina și diasporă”. Viziunea și ideile participanților au fost împărtășite liderilor comunității, cadrelor universitare și deputaților din opoziție, care, în ciuda vremii nefavorabile, au venit la Lviv pentru această întâlnire. Tinerii au discutat cu președintele Congresului European al Ucrainenilor, Iaroslava Harteányi, președintele MPU, V.Kuibida, Directorul Institutului Internațional al Educației, Culturii și Relației cu Diaspora din cadrul Universității Naționale „Politehnica Lviv”, Iryna Kliucikovska, care le-a recomandat tinerilor lideri să se implice mai activ în procesele politice și sociale din Ucraina, să-și exprime fără frică opinia pentru a proteja interesele Ucrainei la nivel internațional - și cu deputații din Parlamentul Ucrainei: Irina Farion, Andriy Parubiy, Oleksandr Sych, Lydia Kotelyak, Roman

Martsinkivym și Mykola Knyazhytskyi.

În penultima zi a întâlnirii, 16 martie, s-a discutat programul Taberei tinerilor ucraineni din diasporă, care intenționează să reunească peste 300 de participanți din întreaga lume; Diaspora Fest 2013, festivalul culturii ucrainene, care are drept scop formarea unui mediu cultural-informațional pentru comunicare și schimb de experiență între diasporă și Ucraina, precum și prezentarea creațiilor diasporii ucrainene atât tradiționale, cât și contemporane, festival în cadrul căruia organizatorii intenționează să invite trupe moderne ucrainene din Canada, Statele Unite ale Americii, Polonia și Estonia, dar și grupuri cunoscute din Ucraina și Forumul Diasporii Ucrainene de Tineret - „Ternopil 2013”, care va avea loc între 25 și 27 august 2013, văzut ca o continuare logică a Congresului Mondial al Ucrainenilor care va avea loc între 20 și 22 august la Lviv.

Reuniunea s-a încheiat cu sesiunea finală de lucru în care s-au prezentat soluțiile și deciziile luate. Sper că această întâlnire va avea o influență pozitivă asupra intensificării activității tinerilor ucraineni din România, iar eu personal, ca participant la această întâlnire, voi face tot posibilul pentru a implica tinerii ucraineni în activități și proiecte derulate în comun cu organizațiile partenere din Ucraina și Europa.

Alexandru Ivan GRECENIUC,
Cluj-Napoca

Vineri, 19 aprilie a.c., s-a desfășurat ședința ordinară a Consiliului (Radei) Uniunii Ucrainenilor din România la sediul central din București, str. Radu Popescu, nr. 15, sector 1. Ședința a avut drept scop analiza bugetului de venituri și cheltuieli pe anul trecut și aprobarea lui,

analiza planului bugetului pe anul 2013 și aprobarea lui, analiza situației investițiilor pe anul 2012 și a planului de investiții în 2013 și aprobarea lui. Au mai fost analizate planul acțiunilor cultural-educative pe anul 2013, cheltuielile financiare și cultural-educative pe trimestrul I 2013, precum și diverse probleme organizatorice.

În cadrul dezbaterilor s-a analizat modul de utilizare și justificare a fondurilor alocate organizațiilor cetățenilor aparținând minorităților naționale care se realizează potrivit protocolului încheiat între acestea și Departamentul pentru Relații Interetnice. S-a analizat Hotărârea Guvernului nr. 111/2013 prin care se aprobă modul de repartizare și utilizare a sumelor prevăzute la litera a) și b) din anexa nr.3/13/02a la bugetul Secretariatului General al Guvernului pe anul 2013, aprobat prin Legea bugetului de stat pe anul 2013 nr.5/2013 care se alocă Departamentului pentru Relații Interetnice.

Secretariatul General al Guvernului execută operațiunile financiare privind fondurile prevăzute în bugetul propriu, destinate sprijinirii organizațiilor cetățenilor aparținând minorităților naționale care funcționează potrivit prevederilor Ordonanței Guvernului nr.26/2000 cu privire la asociații și fundații, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr.246/2005, cu modificările și completările ulterioare, precum și realizării acțiunilor, programelor și proiectelor interetnice și de combatere a intoleranței și cuprinse la lit. a) și b) în anexa nr. 3/13/02a la bugetul Secretariatului General al Guvernului pe anul 2013.

Secretariatul General al Guvernului alocă, în tranșe lunare egale în cadrul fiecărui trimestru, fondurile destinate sprijinirii organizațiilor cetățenilor aparținând minorităților naționale, pe baza solicitărilor cuprinse în formularul A1, prevăzut în anexa nr.1.

2013 este un an bogat în acțiuni derulate de Uniunea Ucrainenilor din România

Utilizarea și justificarea fondurilor alocate organizațiilor cetățenilor aparținând minorităților naționale se realizează potrivit protocolului încheiat între acestea și Departamentul pentru Relații Interetnice în termen de 30 de zile de la intrarea în vigoare a hotărârii.

Organizațiile cetățenilor aparținând minorităților naționale comunică lunar utilizarea fondurilor alocate potrivit formularului A2, prevăzut în anexa nr.1.

La sfârșitul anului organizațiile cetățenilor aparținând minorităților naționale comunică utilizarea fondurilor alocate potrivit formularului A3.

Răspunderea privind utilizarea și justificarea sumelor prevăzute în anexa nr.1 revine organizațiilor cetățenilor aparținând minorităților naționale.

Monitorizarea utilizării fondurilor alocate organizațiilor cetățenilor aparținând minorităților naționale, privind respectarea destinațiilor legale, se exercită de către DRI, pe baza documentelor primite de la organizații, menționate în Protocolul încheiat între aceștia.

Obiectul Protocolului îl constituie detalierea modului de utilizare și de justificare a fondurilor alocate pentru sprijinirea organizațiilor cetățenilor aparținând minorităților naționale și au următoarele destinații: cheltuieli materiale pentru funcționarea sediilor organizației și a filialelor acesteia, precum și pentru lucrări de întreținere și reparații ale acestora; cheltuieli de personal; cheltuieli pentru presă, carte, manuale școlare și publicații; cheltuieli pentru organizarea de acțiuni culturale, științifice, simpozioane, întruniri ale membrilor conform statutului și alte asemenea manifestări organizate în țară și străinătate; cheltuieli pentru investiții în bunuri mobile și imobile necesare activității organizației; cofinanțarea programelor realizate din fonduri europene necesare desfășurării activității organizației.

Rada Uniunii Ucrainenilor din România în cadrul programului activităților pe anul 2013 și-a propus să se încadreze în toate aceste cerințe prevăzute de Protocol pentru a contribui cât mai mult la edificarea și progresul comunității etnicilor ucraineni. A fost analizat cu atenție Planul de acțiuni și

proiecte culturale ale UUR pe anul 2013 făcându-se observații privind alocarea sumelor necesare unor acțiuni, atrăgându-se atenția președinților filialelor ca în cadrul derulării acțiunilor să respecte principiile de economicitate, eficiență, eficacitate și realitate. Totodată, s-a atras atenția ca acțiunile la nivel de filiale să fie programate să se desfășoare cel puțin o dată pe an în fiecare localitate unde ponderea este însemnată a cetățenilor de etnie ucraineană, iar denumirea acțiunilor să nu se repete, să aibă alte profiluri.

Din detalierea modului de utilizare și de justificare a fondurilor alocate pentru sprijinirea organizațiilor cetățenilor aparținând minorităților naționale rezultă că sunt destinații precise pentru care se pot cheltui banii primiți de la bugetul statului și nu pot fi utilizați pentru cheltuieli în interesul comunităților locale, pentru construirea de drumuri, poduri, șosele, edificii, pentru edificarea unor construcții în interesul altor asociații nonprofit sau pentru interesele particulare. Deci publicitatea fondurilor destinate Uniunii Ucrainenilor din România nu trebuie să facă parte din propaganda electorală a unor persoane sau să contribuie la lezarea intereselor organizației noastre.

Orice acțiune care se derulează cu alte organizații sau instituții trebuie să se realizeze în baza unui protocol de colaborare sau plan de acțiuni comune, cu contribuția financiară a fiecărei părți, având în vedere că Uniunea Ucrainenilor din România nu poate finanța acțiunile altor organizații neguvernamentale sau instituții de stat din fondurile primite de la bugetul statului așa cum prevede H.G. nr. 111/2013 prin care se aprobă modul de repartizare și utilizare a sumelor prevăzute la litera a) și b) din anexa nr.3/13/02a la bugetul Secretariatului General al Guvernului pe anul 2013, aprobat prin Legea bugetului de stat pe anul 2013 nr.5/2013 care se alocă Departamentului pentru Relații Interetnice, pentru organizațiile cetățenilor aparținând minorităților naționale.

Ștefan BUCIUTA,
președintele UUR

Sustineți o faptă bună

Ajutați-i pe ucraineni să descopere România și pe români Ucraina!

În cadrul activităților pe care le desfășoară Ambasada Ucrainei în România privind aprofundarea colaborării pe toate planurile între Ucraina și România, la 1 aprilie 2013 (nu e o glumă!) a fost lansat Proiectul „Articole pentru Wikipedia”: Prezentarea Ucrainei (României) în versiunea română (ucraineană) a Wikipediei.

Se spune că, dacă nu ești pe Internet nu exiști. Deseori, pentru omul modern, Wikipedia este sursa primară de informare. Cu atât mai mult atunci când informația se referă la o țară străină. Chiar și o analiză sumară a Wikipediei ucrainene arată că ucrainenii sunt, practic, privați de posibilitatea de a găsi în ea informații cât de cât complete despre principalele orașe, personalități, literatură, cultura, evenimentele istorice și științifice din România. Situația nu este mai bună nici în ceea ce privește prezentarea Ucrainei în versiunea românească a enciclopediei. Așadar, proiectul nostru are ca obiectiv repararea acestui neajuns.

Comunitatea ucraineană din România ca și

cea română din Ucraina sunt reprezentante a două limbi, două culturi și două istorii. De aceea, apreciem că ele pot contribui, în primul rând, la realizarea acestui proiect.

Ne adresăm tuturor acelorora care pot efectua traduceri din limba ucraineană în română și invers, dar și din engleză în aceste două limbi, multe articole de calitate despre Ucraina și România se găsesc în versiunea engleză a Wikipediei.

Vă rugăm să ne informați în mod obligatoriu despre tot ce veți face, despre opiniile, ideile și propunerile Dvs. pe adresa de e-mail ukr-centr@clicknet.ro (în vederea popularizării materialelor, Ambasada a creat „Registrul de articole pentru Wikipedia, la elaborarea, redactarea și traducerea cărora au participat Prietenii Ambasadei Ucrainei în România”). Noi vom informa periodic despre munca realizată împreună pe pagina noastră de Facebook https://www.facebook.com/embassyua.ro?ref=tn_tnmn. Sperăm mult în sprijinul dumneavoastră.

Ambasada Ucrainei în România

CURIERUL UCRAINEAN

Strada Radu Popescu, nr. 15,
sector 1, București

Telefon: 021.222.0724,

Tel./fax: 021.222.0737

E-mail:

curierul.ucrainean@gmail.com

Redactor-șef:
Ion Robciuc

Redactori:
Ștefan Buciuta
Kolea Kureliuk

Tehnoredactare:
Ștefania Ganciu

Tiparul executat la
Tipografia

„S.C. SMART ORGANIZATION SRL“

Manifestări dedicate poetului național ucrainean Taras Șevcenko

La Arad

În data de 31 martie 2013, la sediul filialei Arad a UUR s-a desfășurat manifestarea culturală sub genericul „Șevcenko, iar și iar, început de calendar, 199 de ani de la nașterea Cobzarului“, care face parte din Planul de acțiuni pe anul 2013 al UUR - filiala Arad.

Președintele filialei arădene a UUR, dl Miculaiciuc Gavrilă, a condus desfășurarea acestei manifestări împreună cu dna prof. Anna Hanțig, care a prezentat câteva aspecte din viața marelui poet al poporului ucrainean.

Grupul „Lileia“

Alături de ucraineni, din partea Consiliului Local a fost prezent dl Dorel Jiva, viceprimarul comunei Tîrnova, care a ținut să mulțumească pentru invitație și i-a îndemnat pe toți ucrainenii la unire și la păstrarea tradițiilor și obiceiurilor pe care le-au moștenit de la strămoși.

De la Școala Gimnazială Tîrnova a fost prezentă dna prof. Pasca Sorina, directoarea școlii, precum și cadre didactice de la cele trei școli din comună.

La această manifestare au evoluat cu măiestrie deosebită elevii claselor IV-VIII de la Școala Gimnazială Tîrnova și Școala Generală Chier, care au prezentat un frumos moment literar-artistic din opera lui Taras Șevcenko și o expoziție de desene specifice acestei sărbători. La sfârșitul programului, grupul „Lileia“, pregătit și condus de dna prof. Anna Hanțig, a interpretat cele mai iubite cântece din repertoriul poporului ucrainean.

Dl Miculaiciuc Gavrilă, președintele filialei arădene a UUR, le-a mulțumit în mod cordial tuturor aceluia care au depus eforturi pentru ca această activitate culturală să aibă loc, solicitând părinților și celor „în care mai curge sânge de ucrainean“ să participe activ la astfel de manifestări.

Ultimul drum parcurs de Șevcenko (Petersburg-Kaniv)

Manifestarea s-a încheiat cu o masă festivă oferită de UUR celor prezenți care s-a desfășurat într-o atmosferă prietenească, plină de voieșie.

Cristian Ștefan HANȚIG

La București

Luna martie 2013 a fost dedicată aniversării a 199 de ani de la nașterea celui mai mare poet, prozator și pictor, numit pe drept cuvânt „apostol al neamului ucrainean“, Taras Șevcenko.

Cu acest prilej, Ambasada Ucrainenilor din România, Uniunea Ucrainenilor din România și filiala sa din București, precum și Ministerul Culturii, au organizat mai multe manifestări culturale consacrate cinstirii cu evlavie a memoriei acestui gigant al culturii ucrainene din secolul al XIX-lea.

În ziua de 11 martie 2013, la bustul lui Taras Șevcenko din Parcul Herăstrău, a avut loc depunerea corozelor de flori.

La această manifestare au rostit alocuțiuni Excelența Sa domnul Teofil Bauer, ambasadorul Ucrainei în România, domniile Teofil Rendiuk, ministrul-consilier la Ambasada Ucrainei (organizatorul acestui ceremonial), Ion Robciuc, prim-vicepreședinte al UUR și redactor-șef al revistei „Curierul ucrainean“, doamnele Iaroslava Colotelo, consilier la Ministerul Culturii și președinta filialei București a UUR, Silvia Zabarcencu, membră a Uniunii Scriitorilor din România.

După aceste scurte cuvântări, ansamblul „Zorea“ din București a interpretat câteva cântece în limba ucraineană pe versurile lui Taras Șevcenko, printre care „Testamentul“ și „Suspina Niprul“.

La 23 martie 2013, s-au desfășurat alte două manifestări culturale dedicate omagierii lui Taras Șevcenko: conferința pe tema vieții și operei lui Taras Șevcenko la Centrul Cultural Infor-

mațional al Ambasadei Ucrainei în România și spectacolul literar-artistic.

În prezidiul conferinței, au luat loc Excelența Sa domnul Teofil Bauer, ambasadorul

Ucrainei în România, doamna Iaroslava Colotelo, consilier la Ministerul Culturii și președinta filialei din București a Uniunii Urai-

nenilor din România, domnul Ion Robciuc, prim-vicepreședinte al UUR și redactor-șef al publicației „Curierul ucrainean“, dna Natalia Hromova, directoarea Liceului de Muzică din orașul Ujhorod.

Dl Teofil Bauer, în cuvântul său de deschidere a lucrărilor conferinței, a mulțumit ucrainenilor din România și oaspeților din Ucraina pentru omagierea împreună a marelui poet național, pictor și luptător pentru independența Ucrainei. Domnia Sa a prezentat cele mai importante probleme cu care se confruntă în prezent Ucraina pe plan economic și social în contextul crizei economico-financiare mondiale. Atât președintele Ucrainei, Viktor Ianukovyci, cât și Guvernul ucrainean depun eforturi pentru atenuarea efectelor acestei crize, luând măsuri de reformare a vieții economice și sociale.

Doamna Natalia Hromova a arătat că pe unde a călătorit în Europa a văzut monumente închinare marelui poet național Taras Șevcenko, ceea ce arată prestigiul de care se bucură cultura ucraineană.

Astăzi suntem la București, venind din Ucraina Transcarpatică vecină cu România, pentru a participa atât la conferința dedicată lui Taras Șevcenko, cât și pentru a prezenta un concert extraordinar legat de aniversarea a 199 de ani de la nașterea lui.

Ucraina este o țară mare, ca și oamenii ei, bogată în cultură, iar în Ucraina Transcarpatică de unde venim noi, trăiesc ca frați ucraineni, români, polonezi, slovaci și alte naționalități.

Ansamblul „Zorea“

(Continuare în pagina 5)

Dorim ca în continuare să avem legături strânse în toate domeniile cu vecinii noștri români, a spus vorbitoarea.

Domnul Ion Robciuc a vorbit despre „Rolul lui Șevcenko în dezvoltarea limbii ucrainene literare“. Prin contribuția sa la dezvoltarea limbii ucrainene Șevcenko poate fi comparat cu Pușkin, Mickiewicz și Eminescu. Ca om de cultură și ca scriitor, Șevcenko a contribuit la înflorirea literaturii, valorificarea creației și limbii populare. Limba pe care o folosea Șevcenko a fost înțeleasă în întregul spațiu istoric și teritorial populat de ucraineni.

La sfârșitul anilor 50-60 ai secolului al XIX-lea, numele lui Taras Șevcenko a devenit atât de popular în literatura din estul și în cea din vestul Ucrainei, încât toate problemele ce privesc dezvoltarea limbii și literaturii ucrainene au fost legate de numele său.

Domnul profesor Ioan Rebușapcă de la Universitatea București a susținut o amplă prelegere despre poetul național al Ucrainei, făcând unele comparații cu poetul național al României, Mihai Eminescu.

Făcând comparație între Eminescu și Șevcenko, Ioan Rebușapcă a arătat că primul s-a născut în Bucovina, iar celălalt într-un sat aproape de Kiev.

Creația lui Eminescu, profund națională prin izvoarele ei folclorice este similară cu cea a lui Șevcenko. Și unul și altul luptau pentru dreptatea și libertatea poporului din care provenea.

Doamna Iaroslava Colotelo a arătat că ne-am adunat la Centrul Cultural Informațional al Ambasadei Ucrainei pentru a-l sărbători pe marele poet al Ucrainei T. Șevcenko. A mulțumit oaspeților din Ucraina Transcarpatică pentru prezența lor la București în vederea sărbătoririi alături de ucrainenii din România a 199 ani de la nașterea lui T. Șevcenko.

A subliniat faptul că T. Șevcenko a iubit Ucraina din tot sufletul, pentru care a fost pedepsit cu închisoare de regimul țarist, murind

la vârsta de numai 47 de ani.

În încheierea conferinței, domnul ambasador Teofil Bauer a mulțumit oaspeților din Ucraina Transcarpatică și ucrainenilor din București pentru participare la această manifestare dedicată aniversării a 199 de ani de la nașterea poetului nepereche T. Șevcenko și i-a invitat să participe la ora 15 la spectacolul literar-artistic în Aula Ministerului Culturii.

Doamna Iaroslava Colotelo, organizatoarea acestui spectacol, a arătat că ucrainenii din România îl sărbătoresc de 20 de ani pe Taras Șevcenko în România. A mulțumit Ministerului

Orchestra de instrumente populare din Ucraina sub conducerea dirijorului Mychailo Vihula

Culturii, Ambasadei Ucrainei în România pentru sprijinul acordat în organizarea acestui spectacol literar-artistic.

În anul 2014, când se vor împlini 200 de ani de la nașterea lui Taras Șevcenko, vom sărbători cu și mai mare fast acest eveniment.

Domnul ambasador Teofil Bauer a mulțumit oaspeților din Ucraina, Ministerului Culturii și Uniunii Ucrainenilor din România pentru efortul depus în organizarea manifestării culturale dedicate poetului național ucrainean Taras Șevcenko. A urat participanților la spectacol bună dispoziție, iubire și înțelegere între popoarele ucrainean și român.

Doamna Maria Cojan, secretar de stat adjunct la Ministerul Culturii, a spus că a acor-

creației poetului a dobândit un profil distinct, și anume cel al realismului critic“.

A urmat apoi un moment poetic creat de studenții specializării Limba și literatura ucraineană, care au recitat în limbile ucraineană și română următoarele poeme: *І МЕРТВІМ, І ЖИВИМ, І НЕНАРОДЖЕНИМ...* a fost recitat de Serioja-Ioan Hrin; *Și celor morți și celor vii, și celor încă nenăscuți...* - Codruța-Valentina Fiu; *Кавказ* - Narcisa Semeniuc; *Caucaz* - Diana Petri; *Орестик* - Охана Lupșac; *Ereticul* - Andreea Pop; *Розрита могила* - Liviu Gheorghe Romaniuc; *Mormânt devastat* - Valentin Mihăiță Sulea.

Manifestarea a continuat cu readucerea în discuție a celor care, de-a lungul vieții poetului, i-au fost alături și l-au sprijinit în activitatea sa literară și artistică. Toate acestea au fost prezentate de dna profesoară Motrea Kramar, în comunicarea *Друзі й соратники Тараса Шев-*

dat tot sprijinul în organizarea și buna desfășurare a acestui spectacol. Pentru anul 2014 ne vom pregăti din timp pentru a aniversa 200 de ani de la nașterea poetului ucrainean Taras Șevcenko, a spus vorbitoarea. Ministerul Culturii a comandat deja sculptorului Cătălin Munteanu să realizeze statuia lui Taras Șevcenko, care va fi amplasată în fața Ministerului.

Domnul Ion Robciuc a mulțumit oaspeților din Ucraina pentru faptul că ne-au delectat cu cântece populare ucrainene. Ucrainenii din România îl sărbătoresc în fiecare an cu mândrie și cu bucurie pe Taras Șevcenko, a cărui operă literar-culturală este unică și irepetabilă.

În cuvântul său, dna Natalia Hromova, directoarea Liceului de Muzică din Ujhorod a anunțat că orchestra de instrumente populare, sub conducerea dirijorului Mychailo Vihula, artist emerit al Ucrainei, va prezenta cântece populare ucrainene pe texte ale lui Taras Șevcenko și ale altor compozitori ucraineni.

În partea a doua a spectacolului s-au prezentat în fața publicului spectator, în frumoase costume ucrainene, fete și băieți din ansamblul „Zorea“ al filialei București a UUR, care au interpretat cântece populare ucrainene și au recitat poezii ale lui T. Șevcenko.

În final, orchestra ucraineană și ansamblul „Zorea“ s-au reunit și au cântat cântecul „Ребе та стогне Дніпр широкій“, ridicând spectatorii în picioare și care i-au aplaudat îndelung pe artiștii de pe scena Aulei Ministerului Culturii.

La sfârșitul spectacolului literar-artistic, dna Iaroslava Colotelo a mulțumit oaspeților din Ucraina, Ambasadei Ucrainei din România, Ministerului Culturii, Uniunii Ucrainenilor din România pentru contribuția adusă la reușita acestui spectacol.

De menționat aportul domnului ministru-consilier, Teofil Rendiuk de la Ambasada Ucrainei în România, la reușita celor trei manifestări culturale legate de omagierea nașterii poetului național al Ucrainei.

Mihai POCORSCHI

La Cluj-Napoca

Continuând tradiția celebrării an de an a lui Taras Hryhorovyci Șevcenko, filiala clujeană a Uniunii Ucrainenilor din România, sub conducerea dlui prof. univ. dr. Ioan Ardelean, în colaborare cu specializarea Limba și literatura ucraineană din cadrul Departamentului de limbi și literaturi slave a Universității Babeș-Bolyai a organizat, cu această ocazie, la Facultatea de Litere, în data de 16 martie a.c., un simpozion științifico-cultural. Am dorit și de această dată să onorăm amintirea Cobzarului prin evocarea personalității sale plurivalente și, mai ales, a rolului pe care acesta l-a avut în dezvoltarea atât a literaturii și a limbii ucrainene, cât și în formarea identității naționale a poporului ucrainean. Evenimentul a avut două componente: una științifică și cealaltă culturală.

Pentru început, studenta Maria-Iulci Pleș din anul I a Secției de limba și literatura ucraineană, prin comunicarea „Taras Șevcenko - poetul național al Ucrainei“, a readus în atenția celor prezenți momente din viața și opera celui omagiat. Perspectiva în ansamblu asupra poetului, gânditorului și pictorului Taras Șevcenko a fost urmată de o particularizare a unei anumite etape din viața acestuia, propusă de dna lect. dr. Mihaela Herbil, care a ales să aprofundeze în lucrarea «Три літа - золотий період творчості Тараса Шевченка» așa-numita „perioadă a celor trei ani“, ajungând la concluzia că „respectiva etapă a

Corală filialei clujene a UUR

Comunicarea dnei profesoare Motrea Kramar

ченка. Considerentele social-politice, implicarea lui Șevcenko în viața socială a epocii sale și viziunea asupra acestor probleme, pe care doar un geniu ca el putea s-o aibă, ne-au fost ilustrate de dl prof. univ. dr. Mihai Kramar prin comunicarea *Соціально-політичні погляди Тараса Шевченка*.

Pentru a simți și mai pregnant evenimentul dedicat celebrării genialului poet, gânditor și artist ucrainean cei prezenți au putut viziona un film documentar în care era accentuat rolul pe care Șevcenko l-a jucat în trezirea conștiinței naționale a poporului ucrainean și locul binemeritat pe care-l ocupă în istoria Ucrainei și a ucrainenilor de pretutindeni.

(Continuare în pagina 6)

Spre finalul manifestării, tinerii Coralei clujene a Uniunii Ucrainenilor din România Mihai Bodnariuc, Ioan Boiciuc, Alexa Bout, Larisa Danilici, Dochia Drozd, Serioja-Ioan Hrin, Svetlana-Iuliana Laviță, Oxana Lupșac, Maria-Iulci Pleș, Ioan-Ovidiu Polianciuc, Gina-Georgeta Prodaniuc, Gheorghe Liviu Romaniuc, Narcisa Semeniuc au interpretat, sub îndrumarea Adelinei-Miroslava Petrețchi, cântece pe versurile șevcenkiene, după cum urmează: *Тополя, Думка, Садок вишневий коло хати, Ой, у вишневому саду* și *Заповіт*.

Subliniem faptul că la manifestare, pe lângă distinșii oaspeți amintiți deja, au mai luat parte personalități din mediul academic clujean: prof. univ. dr. Marius I. Oros, prof. univ. dr. Onufrie Vințeler, conf. univ. dr. Ioan Semeniuc,

conf. univ. dr. Diana Tetean, lect. univ. dr. Balázs Katalin - Departamentul de limbi și literaturi slave, lect. univ. dr. Judit Bartalis-Bán și colonelul (în rezervă) Ioan Bodnaruc, precum

și alți ucraineni și prieteni ai acestora.

Menționăm faptul că această eveniment a constituit un bun prilej pentru mărirea „familiei” ucrainene, fiind înscriși noi membri în filiala Cluj a Uniunii Ucrainenilor din România, cărora, alături de organizatorii evenimentului, prof. univ. dr. Ioan Ardelean, lect. univ. dr. Mihaela Herbil și lect. univ. dr. Ioan Herbil, cât și studenților participanți le-au fost adresate, de către cei prezenți, sincere felicitări. Toate acestea constituie dovada păstrării în suflet a cuvintelor lui Șevcenko: *«Учітєся, брати, мої/ Думайте, читайте, / І чужому научайтєсь, / І свого не цурайтєсь»* („Nu vă amăgiți, deci, singuri, / Învățați înainte! / Chiar de la străini culegeți / Noi învățăminte! / Numai să nu dați uitării / Ce-ați lăsat acasă...”).

Ioan HERBIL

Aspect din timpul manifestării (sala D. Popovici a Facultății de Litere, Cluj-Napoca)

La Iași

În ultima zi din luna dedicată poetului ucrainean Taras Șevcenko, o zi de primăvară autentică, în Sala de festivități a Colegiului Național de Artă „Octav Băncilă” s-au desfășurat manifestările prelejuite de cea de-a 199-a aniversare a nașterii acestuia.

Am avut onoarea și plăcerea ca la aceste manifestări să ne onoreze cu prezența și cu alocuțiuni oaspeți din Ucraina: consulul general al Ucrainei la Suceava, dl Vasyl Boieciko, deputatul Consiliului orașenesc Cernăuți, dl Valeri Karbașevskiy, dna Olha Dernova, director adjunct al Direcției de Cultură și Turism a regiunii Vinnyțea, dna Teteana Zaiciko, directorul Școlii de Artă din orașul Vinnyțea, dna Vysoțka Kateryna, director al Muzeului Etnografic din Vinnyțea. Din partea organelor locale și a altor instituții și organizații din Iași și din țară au participat: prefectul județului Iași, dl Romeo Olteanu, președintele Consiliului Județean Iași, dl Cristian Adomniței, deputatul ucrainenilor din România, dl Ion Marocico, președintele filialei Maramureș a UUR, dl Miroslav Petrețchi, președintele filialei Suceava a UUR, dl Ioan Bodnar, redactorul ziarului „Vilne slovo”, dl Roman Petrașuc, dna Fulga Turcu, Serviciul Programe și Strategii al CJ Iași, dl Tudor Jijie, directorul Consiliului de Coordonare a Euroregiunii „Siret - Prut”, dl prof. Adrian Ardeleanu, directorul Centrului Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale din Iași, dna Irina Florian, inspectorul de specialitate din cadrul I.S.J Iași, conducerea Colegiului Național în frunte cu directorul general, dna Dana Louise Barnea, profesori de la Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”, Universitatea „Gh. Asachi”, președinți de organizații și fundații nonguvernamentale ale minorităților din Iași, reprezentanți ai unor firme și instituții, membri ai filialei, în total circa 350 de persoane.

Programul a fost conceput și organizat în colaborare cu conducerea Colegiului Național de Artă „Octav Băncilă”. Manifestările au început cu scurte alocuțiuni din partea invitaților de onoare: consulul general al Ucrainei la Suceava, dl Vasyl Boieciko, din partea Ambasadorului Ucrainei în România, din partea organelor locale, apoi a prezentat cuvântul de salut deputatul ucrainenilor din România, dl Ion Marocico. Cuvântul de salut din partea președintelui UUR a fost rostit de dl Miroslav Petrețchi, președintele filialei Maramureș a UUR, iar mesajul președintelui Euroregiunii

„Nistru” (cu care UUR a încheiet recent un acord de colaborare) a fost prezentat de dna Olha Dernova, director adjunct al Direcției de Cultură și Turism a regiunii Vinnyțea.

Programul propriu-zis a fost deschis de formația vocal-instrumentală „Bukovynka” a filialei Iași, îndrumător prof. Gorovei Ilie, care a interpretat două melodii populare ucrainene „Gândurile mele, gânduri”, pe versurile poetului Taras Șevcenko și „Verde-i secara”, aplaudate frenetic de spectatori.

A urmat apoi, un program de muzică clasică cu participarea Cvintetului de suflători al Colegiului, care a interpretat lucrarea „Diversiment” de Vasile Jianu, îndrumător prof. Neculai Musteață și un moment muzical coregrafic prezentat de formația de dansuri „Veselka” a filialei Iași a UUR, care a prezentat un dans țigănesc și dansurile ucrainene „Berezneanka” și „Hopac”.

Programul prezentat a constituit un real succes și a fost apreciat atât de oaspeții noștri din Ucraina, cât și de reprezentanții organelor locale.

A urmat un moment de teatru: grupa de teatru formată din elevii clasei a XII-a a

mentul prezentat s-a bucurat de o primire deosebit de caldă din partea publicului.

Programul a continuat cu trei cântece ucrainene: „Verde-i secara, verde”, „M-am îndrăgostit de Șevcenko” și „Taras Șevcenko” (ultimele două pe versurile și în aranjament muzical al poetului și compozitorului Mihai Voloșciuc) în interpretarea grupului vocal „Vocile Negostinei”, din satul Negostina, județul Suceava, îndrumător Felicia Grigoraș, și cu un colaj de melodii ucrainene îndrăgite în interpretarea formației „Călina roșie” a filialei Maramureș a UUR, solist Miroslav Petrețchi, care au generat ropote de aplauze.

Prima parte a programului a încheiat-o formația de folclor tradițional „Adamos Brass”, care a prezentat un buchet de melodii populare românești în interpretarea solistei formației, îndrumător prof. Liviu Adamache.

Programul prezentat de formațiile din țară a fost presărat cu momente poetice și muzical-coregrafice: recitări din creația poetului sărbătorit, în limba ucraineană și română, în interpretarea studenților Alina Grigoraș, Iulia Frățucean, membri ai filialei Iași a UUR, și elevilor Ștefania Sandu și Vlad Popa, de la Colegiul de Artă „Octav Băncilă”; un moment de dans sportiv prezentat de una dintre speranțele filialei noastre, eleva Otilia Serdenciuc; un moment folcloric cu participarea elevei Diana Marcu, care a interpretat cântecul popular „Ciobănaș din Iaslovăț” și studiu pentru pian op 39 în do minor de Serghei Rahmaninov, în interpretarea elevei Alina Andriută, îndrumător prof. Carmen Zaharia Danicov.

Colegiului „Octav Băncilă” a prezentat „Crăiasa fără cusur” de Bogdan Ulmu, după George Călinescu, îndrumător prof. Alice Sfațer. Mo-

(Continuare în pagina 7)

În finalul primei părți a programului, poetul și compozitorul de etnie ucraineană Mihai Voloșciuc a recitat poezia „A venit Șevcenko la Iași...“, creație proprie, dedicată acestui eveniment.

Onoarea de a încheia manifestările dedicate celei de-a 199-a aniversări a nașterii poetului ucrainean Taras Șevcenko l-a avut ansamblul de cântece și dansuri „Izvoarășul“ din Vinnyțea, îndrumător prof. Teteana Știneanska, care a prezentat dansurile: „Dans huțul“, „Polca din Polissea“, „Polca Vaseleciki“, „Cadril“, „Dans bucovinean“ și „Hopac“. Programul prezentat de elevii Școlii de Artă din Vinnyțea a fost presărat cu cântece interpretate de solistul ansamblului: „Ochi căprui, sprâncene negre“, „Maricika“, „Kievul meu drag“ și „Noapte cu lună“, precum și cu poezii din creația poetului Taras Șevcenko, recitate de elevii Școlii de Artă din Vinnyțea.

Manifestările s-au încheiat cu intonarea cântecului „Amar în noapte Niprul plânge“ de către toate formațiile participante la acest eveniment, pe scenă fiind invitați și oaspeții noștri de onoare din Ucraina și din țară.

În holul sălii de festivități a Colegiului Național de Artă „Octav Băncilă“, au fost prezente două echipe de încondeietori de ouă din Bucovina cu exponatele lor specifice și, de ase-

menea, cu obiecte de artă populară tradițională o expoziție de carte din creația poetului sărbătorit, cărți ale scriitorilor de naționalitate ucraineană din România și presă editată de UUR.

Oaspeții noștri au apreciat că a fost un program reușit, o adevărată repetiție pentru „Anul Șevcenko“, care se va sărbători în 2014, când se vor împlini 200 de ani de la nașterea poetului ucrainean. Din discuțiile purtate la finalul evenimentului au rezultat câteva idei

privind organizarea la nivelul filialelor, dar și la nivel central a acestei grandioase manifestări.

Aspecte din program au fost înregistrate de o echipă de la Radioteleviziunea Iași și de redactorul emisiunilor pentru minorități de la Radio Iași. Consulul general al Ucrainei, dl Vasyl Boieciko, deputatul ucrainenilor din România, dl Ion Marocico, și președintele filialei Iași a UUR au acordat câte un scurt interviu pentru TVR Iași, iar dl Ion Marocico și Hrihorciuc Victor și pentru Emisiunea pentru minorități a Radio Iași.

Victor HRIHORCIUC

La Rădăuți

„Taras Șevcenko este un cântăreț original și inegalabil în literatura ucraineană, care a cântat cu mintea și sufletul realitățile tragice ale poporului său, a lăsat poeme și poveștile înflore în rama lor de umbră și a devenit un luptător fierbinte pentru libertatea poporului său“ (Mihail Sadoveanu).

Opera sa literară și cea de maestru al penelului din anii maturității se încadrează în mișcarea revoluționară care a dus la eliberarea Ucrainei și formarea unui stat independent și suveran.

Taras Șevcenko este pentru ucrainenii ceea ce reprezintă Mihai Eminescu pentru români.

În luna martie a fiecărui an, ucrainenii de pretutindeni, din Ucraina și din diaspora, se adună împreună pentru a-l omagia pe geniul lor spiritual Taras Șevcenko.

din Siret, formațiile artistice de tineret și de adulți din Maramureș, ansamblul popular „Polonynka“ din Paltinu-Suceava, format doar din oameni în vârstă, precum și grupul de menestrel de la Cernăuți la care se adaugă renumitul cobzar/menestrel Ivan Derda, artist al Poporului din Ucraina, au încântat publicul spectator ucrainean și român din sală, timp de peste trei ore, prin interpretarea cântecelor pe mai multe voci, pe versurile marelui poet sau din folclorul popular ucrainean.

Spectatorii au fost extrem de impresionați, răsplătind prin aplauze furtunoase și chemându-i la rampă de nenumărate ori pe artiști, impresionați de repertoriul bogat și variat, de coregrafia dansurilor dinamice și sugestive, dar mai ales de cromatica costumelor.

Artiștii s-au dovedit a fi profesioniști și au fost susținuți moral de prezența unui public receptiv, cald și ospitalier. În sală s e

Ucrainei, dl Ștefan Buciuta, președintele UUR, reprezentanții organelor locale din Rădăuți și Suceava, poetul Ion Cozmei, traducătorul creației lui Șevcenko, un numeros public - ucrainenii și români din Rădăuți și din zonă, presa scrisă, video și orală. Poetul Ivan Draci a înmănat, la sfârșit, un coș cu flori artiștilor, declarând:

„Când două popoare europene și vecine știu să-și omagieze împreună geniile lor, urmașii le vor urma modelul în toate sferile vieții, asigurând un viitor trainic de înțelegere și conlucrare popoarelor lor“.

Vichentie NICOLAICIUC

Anul acesta și-au unit forțele ucrainenii din România, prin organizația lor - Uniunea Ucrainenilor din România și din Ucraina, prin Consulatul Ucrainei la Suceava și prin Asociația „Ucraina-Lumea“ și au realizat un spectacol omagial în comun, un spectacol grandios concretizat în recitări din lirica șevcenkiană, soliști și grupuri vocale și instrumentale, dansuri și muzică ușoară care, împreună, au adus prinosul de recunoștință marelui Cobzar al Ucrainei, la Casa de Cultură din Rădăuți, la 16 martie 2013.

Astfel, formațiile artistice „Speranța Cetății“

aflau personalitățile: Ivan Draci, poet contemporan al Ucrainei, Erou al Ucrainei, președinte al Asociației „Ucraina-Lumea“, precum și secretara Asociației, doamna Alla Kendzera, Excelența Sa, domnul Vasyl Boieciko, consulul general al Consulatului Ucrainei la Suceava, doamna Lesea Gorova, artist emerit al

Ivan Dubovyci (Ucraina)

Domnul Mihai Macioca, prim-vicepreședinte al Uniunii Ucrainenilor din România, președinte al filialei Satu Mare a UUR, este primul laureat din România al Premiului „Fondul Taras Șevcenko”.

Îl cunosc pe dl Mihai Macioca, născut la 24 aprilie 1932 în satul Remeți, județul Maramureș, încă din copilărie. Mi-au vorbit mult despre dl Mihai Macioca, care în acea perioadă (anii 1960) deținea funcția de președinte al Cooperativei Agricole de Producție din Remeți, județul Maramureș, părinții mei. Din spusele lor am reținut faptul că gospodăria colectivă a înregistrat cele mai bune rezultate și succese în perioada în care a fost condusă de domnia sa. Mihai Macioca a creat toate condițiile pentru ca locuitorii satului Remeți să aibă posibilitatea de a munci și de a-și asigura nevoile materiale și financiare. El căuta mereu surse de venit pentru locuitorii satului Remeți. În condiții de viață grele de atunci, dl Macioca a sprijinit acordarea de ajutoare (materiale și financiare etc.) pentru ca consătenii săi să-și ridice locuințe și altele. Mai târziu, dl Macioca a ocupat alte funcții (secretar pe probleme agrare al raionului Sighet, președinte al U.J.C.A.P. Satu Mare ș.a.), continuând să-și ajute consătenii.

Astăzi, când mi-am format o părere proprie despre dl Mihai Macioca pot afirma că domnia sa este un om responsabil, un bun organizator și conducător. În calitate de prim-vicepreședinte al Uniunii Ucrainenilor din România și de președinte al filialei Satu Mare a UUR (din 9 aprilie 2000), dl Mihai Macioca colaborează intens cu organele puterii în rezolvarea problemelor pe care le au etnicii ucraineni nu numai din Satu Mare, ci și din alte județe ale României. Din inițiativa sa și cu participarea sa activă, Consiliul Județean și Consiliul Local Satu Mare au alocat fonduri pentru instalarea bustului lui Taras Șevcenko la Satu Mare. Dl Macioca a luat parte activă la ridicarea bustului lui Taras Șevcenko și în alte orașe ale României. El a fost inițiatorul Acordului de colaborare tehnico-științifică transfrontalieră între județul Satu Mare și regiunea Transcarpatia. A contribuit la realizarea proiectului de înfrățire a orașului Negrești Oaș (România) și Teaciv (regiunea Transcarpatia, Ucraina). A sprijinit realizarea proiectelor euro-

Mihai Macioca - primul laureat din România al Premiului „Fondul Taras Șevcenko”

pene inițiate de Consiliul Local și Consiliul Județean Satu Mare cu atragerea partenerilor din Ucraina. Dl Mihai Macioca a fost inițiatorul predării limbii ucrainene în satul Micula (județul Satu Mare). El a organizat numeroase manifestări dedicate memoriei lui Taras Șevcenko, Holodomorului, Zilei Naționale a Ucrainei, Zilei Constituției Ucrainei, precum și numeroase simpozioane, acțiuni culturale inter-

Menționez că Premiul „Fondul Taras Șevcenko” se acordă anual (două premii pentru ucrainenii din Ucraina și unul pentru diaspora ucraineană). De regulă, înmânarea diplomei de laureat al Premiului „Fondul Taras Șevcenko” are loc la Kaniv, lângă mormântul lui Taras Șevcenko. Întrucât dl Mihai Macioca nu a putut să vină, la 14 septembrie 2012, în Ucraina pentru a participa la ceremonia înmânării diplomei de laureat al Premiului „Fondul Taras Șevcenko”, m-a împuternicit pe mine să-l reprezint la acest eveniment. Acestea au fost pentru mine momente emoționale de neuitat... Desigur, s-a dorit ca diploma de laureat al Premiului „Fondul Taras Șevcenko” să-i fie înmănată dlui Mihai Macioca de către președintele acestuia. Spre marea bucurie dna Liudmyla Krasnyțka, străstrănepoata lui Taras Șevcenko a reușit să vină la Satu Mare (România) și i-a înmănat diploma de laureat al Premiului „Fondul Taras Șevcenko” personal dlui Mihai Macioca, în ziua de 22 martie 2013. La manifestarea de înmânare a diplomei de laureat al Premiului „Fondul Taras Șevcenko” dlui Mihai Macioca au fost prezenți prefectul Consiliului Județean Satu

Dl Ivan Dubovyci, dna Liudmyla Krasnyțka, dl Mihai Macioca dna Teteana Kononciuk, dl Ștefan Buciuta

etnice etc. A participat la multe conferințe internaționale, organizate în Ucraina, Ungaria, Slovacia, Danemarca etc. în problema colaborării transfrontaliere. A sprijinit material, financiar și în alte moduri familii nevoiașe. Dl Mihai Macioca își aduce în mod constant contribuția la dezvoltarea identității naționale ucrainene și la consolidarea relațiilor culturale și de afaceri între România și Ucraina, desfășoară o bogată activitate pe tărâmul cultural ucrainean, activează intens în cadrul organizațiilor ucrainene din România, mai ales din județul Satu Mare care au ca obiectiv păstrarea, exprimarea și încurajarea conștiinței etnice, lingvistice, culturale și religioase a cetățenilor români de etnie ucraineană. Toate aceste acțiuni și multe altele arată că dl Mihai Macioca merită acest titlu de onoare de laureat al Premiului „Fondul Taras Șevcenko”.

Mare, dl Eugeniu Avram, primarul orașului Satu Mare, dl Coica Costel Dorel, alți reprezentanți ai puterii județene și locale Satu Mare, consulul general al Ucrainei în România, dl Vasyl Boieciko, șeful Catedrei de filologie ucraineană și culturologie a Academiei de Avocatură a Ucrainei, prof. Teteana Kononciuk, președintele Uniunii Ucrainenilor din România, dl Ștefan Buciuta, membrul de onoare al UUR - filiala Satu Mare, dl Vasile Moîș (fost adjunct al președintelui Senatului României), președinții filialelor județene ale UUR, ziariști, oameni de știință etc.

Îi doresc din suflet dlui Mihai Macioca, primul laureat din România al Premiului „Fondul Taras Șevcenko” multă sănătate, noi realizări și mari succese.

Traducere de Ion ROBCIUC

Cuvântul dlui Mihai Macioca la ceremonia de înmânare a diplomei

Domnule consul general,
Doamnă președintă a Fondului „Taras Șevcenko”,
Domnule președinte al Uniunii Ucrainenilor din România,
Domnule prefect,
Domnule președinte al Consiliului Județean,
Domnule primar,
Stimați invitați,

Mă simt copleșit de încărcătura emoțională a evenimentului la care participăm și vă mulțumesc tuturor pentru participare, pe care o consider ca un semn de apreciere și de simpatie pentru comunitatea ucrainenilor din județul Satu Mare.

Această diplomă încununează strădaniile întregii noastre comunități de a păstra tradițiile și valorile patrimoniului cultural al ucrainenilor și eforturile noastre pentru valorificarea tezaurului literar și artistic lăsat moștenire de

Cobzarul națiunii noastre, Taras Hryhorovyci Șevcenko.

Atunci când i-am ridicat bustul în Parcul „Vasile Lucaciu” din centrul municipiului Satu Mare sau când am organizat Simpozionul inter-

național „Taras Șevcenko - un apostol al neamului ucrainean”, nu ne-am gândit la recompense.

Păstrarea neatinsă a memoriei părintelui spiritual al Ucrainei am considerat-o ca pe o datorie de onoare și de conștiință. În același timp, mă bucură nespuse de mult că eforturile noastre au fost apreciate și răsplătite cu această diplomă, care ne încântă, dar ne obligă în același timp.

Apreciez că această diplomă mi-a fost acordată nu numai mie personal, ci întregii comunități a ucrainenilor din România, UUR, comitetului filialei Satu Mare a UUR.

Mulțumesc conducerii Uniunii Ucrainenilor din România care a fost în permanență alături de noi și ne-a sprijinit toate activitățile.

Nu în ultimul rând, mulțumesc autorităților locale, Prefecturii, Consiliului Județean și Primăriei, prin reprezentanții lor, pe care i-am simțit mereu alături de noi și fără sprijinul căror eforturile noastre nu ar fi fost atât de rodnice.

(Continuare în pagina 9)

O altfel de bibliotecă... una în care cărțile au două picioare

V-ați gândit că fiecare om care trece pe stradă are o poveste de spus? Și că noi la rândul nostru suntem o poveste? Cu siguranță, prinși de problemele cotidiene și bombardați cu modele false, uităm că frumusețea stă în lucrurile simple și că fiecare dintre noi e o rotiță importantă în mecanismul de funcționare a Universului... Așa anonimi cum suntem...

Veți spune că a dat astenia de primăvară peste mine. Nici vorbă. Fiind născută primăvara, am imunitate la dumneaci. Și apoi, simțiți asemeni mie... doar că goana asta nebună spre un nu știu ce și un nu știu unde nu ne mai lasă timp să ne gândim la astfel de aspecte.

Prinsă și eu în vârtejul sarcinilor de serviciu și al celor familiale, am refuzat de multe ori invitația care mi s-a făcut să mă opresc din acest carusel și să descopăr omul de lângă mine. Într-un final am acceptat și, iată-mă, la Gura Humorului în compania unor tineri minunați, care de ceva vreme, încearcă să redea sensul real a ceea ce înseamnă comunicarea interumană, s-o readucă din lumea virtuală, în cea reală... Vorbesc aici de Manuela Silter, de Cristina Hurjui, de Petru Șoiman, de Ionuț Balan, de George Sauciuc, de Bogdan Popescu, de Alexandru Ifrim.

Cei pe care i-am enumerat mai sus fac parte din Intercoolt, organizație nonguvernamentală cu specific intercultural din județul Suceava care reunește în cadrul ei tineri membri ai grupurilor etnice din județul Suceava, dar și reprezentanți ai societății civile și este un promotor activ al dezvoltării interculturale a județului Suceava. Acești tineri mărturisesc că „pentru noi dezvoltarea interculturală reprezintă oportunitatea de a lucra împreună și de a pune în valoare diferențele de natură culturală, etnică, religioasă ca resurse pentru dezvoltarea de inițiative care să vină în întâmpinarea nevoilor comunităților din județul Suceava”.

Activitatea de la Gura Humorului s-a intitulat Biblioteca Vie... Ce este o Bibliotecă Vie?

De la organizatori aflăm că „Biblioteca Vie își propune să promoveze respectul pentru drepturile omului și demnitatea umană, să atragă atenția asupra diversității în toate formele ei și să stimuleze dialogul între oameni. Biblioteca Vie funcționează ca o bibliotecă normală. Îți dai un permis ca să pășești în acest spațiu de învățare, găsești aici rafturi cu cărți pe care să le răsfoiești, bibliotecari care îți recomandă cărți ce îți pot schimba viața, un loc unde poți fi doar tu și paginile cărții pe care ai ales-o. Însă ce face din Biblioteca Vie o experiență minunată? Simplul detaliu că pe rafturi Cărțile sunt Oameni care intră într-un dialog personal cu tine, Cititorul”.

La întâlnirea din februarie cărțile au fost: Boreslaw Petrus - „Familia mixtă - cedare, acceptare sau pur și simplu iubire...?”, Sebastian Fraseniu - „Livada cânturilor divine”, George Sauciuc - „Huțul”, Sergiu Stoica - „Noi oferim, nu cerem”, Lăcrămioara Grigoriuc - „Surâsul lacrimii”.

Cititorii și cărțile au interacționat într-un dialog viu, eliberat de constrângeri și clișee. La finalul întâlnirii s-au cules gândurile participanților.

„Am acumulat multe informații, am cunoscut oameni noi, mi-am răspuns la multe întrebări, am fost și barman... chiar mi-a plăcut!!!” (Gabriel Macovicu).

„Nu mi-a plăcut că timpul a fost prea scurt... activitatea de astăzi m-a ajutat să privesc altfel lumea, să înțeleg altfel lucrurile... m-am simțit foarte bine...” (Victor Grigoraș).

„Mi-au plăcut mult Cărțile de astăzi: diverse, tratând subiecte legate de viața cotidiană... m-am simțit ca și cum aș fi trăit o săptămână într-o zi și mă bucur să văd din ce în ce mai mulți tineri alături de noi” (Ionuț Balan).

„Există momente în viață când adunăm pietre, există momente în viață când trebuie să aruncăm pietrele pentru a ne apăra... noi astăzi am adunat pietrele, am construit un zid de

(Urmare din pagina 8)

Consider că cel mai mare succes al comitetului UUR, filiala Satu Mare este realizarea unei colaborări, conlucrări bune cu autoritățile locale, cu instituția prefectului, cu Consiliul Județean, Consiliul Local, presa, televiziunea locală, cu toți parlamentarii din județul Satu Mare, precum și cu șefii instituțiilor județului Satu Mare de la care am primit și primim sprijin constant.

Această conlucrare a permis realizarea unor succese printre care aș aminti: introducerea studiului limbii ucrainene la clasele I-VIII și înființarea unei grădinițe cu predare în limba ucraineană în cadrul școlii din comuna Micula unde trăiesc cei mai mulți ucraineni din județ; realizarea acordului de colaborare tehnico-științifică între Consiliul Județean Satu Mare și Consiliul Regional al regiunii Transcarpatia. Acest acord a fost încheiat la inițiativa consulului general, domnul Vasyl Boieciko, și după multe insistențe din partea filialei noastre care au durat timp de 2 ani, la începutul anului 2006, după mai multe întâlniri ale unor delegații din partea județului nostru și a regiunii Transcarpatia, acest acord a fost parafat la Satu Mare, în octombrie 2008. Acordul a creat o bază legală de colaborare multiplă între județul nostru și regiunea Transcarpatia, ceea

Cuvântul dlui Mihai Macioca la ceremonia de înmânare a diplomei

ce a permis participarea noastră la diferite acțiuni culturale de parteneriat, schimb de experiență, înfrățire între localități și altele.

Cele mai vii mulțumiri se cuvin, așa cum este firesc Fondului „Taras Șevcenko”, doamnei Liudmyla Krasnyka, străstrănepoata marelui om de cultură, din partea surorii Kateryna care a făcut efortul să fie azi alături de noi. Aducem mulțumiri tuturor celor care au participat la Simpozionul internațional „Taras Șevcenko - un apostol al neamului ucrainean” cu comunicări de înaltă ținută științifică, cercetătorilor din Kiev și Lviv, care după cum am înțeles au fost inițiatorii acordării acestei diplome, în frunte cu doamna doctor profesor Teteana Kononciuk din cadrul Academiei de Avocatură din Kiev și dlui Ivan Dubovyci, doctor în științe geografice și în drept internațional, membru corespondent al Academiei Forestiere din Ucraina, care sunt prezenți la întâlnirea noastră, acestuia din urmă și domnului Moș Vasile, membru de onoare al UUR-filiala Satu Mare, le mulțumesc pentru conducerea lucrărilor acestui simpozion.

Cu acest prilej, vreau să mulțumesc Consiliului Județean și Local pentru finanțarea bus-

FRUNZĂ CĂLĂTOARE

Pentru MF, care a plecat să-
nmugurească crângul...

Oprește-ți, frunză, lacrimile tale,
căci prea devreme vrei să poposești
pe ceasul meu, ca să-ți reverși, agale,
susurul ploii, din ceruri-mpărătești...

Stau singur la fereastra mea din mine,
un înger mă îndeamnă spre neant,
oare vrea frunza mea, ca să învie,
să-mi semene în umbra-mi un liant?..

Oprește-ți curgerea,
căci luna se prelinge
pe cornul lunii, adormit în mine,
de mâine am să plec
spre adâncuri mai divine,
între altarele de codrii
să mă-nec...

Pablo ROMANIUC

apărare în jurul multiculturalismului care este o bogăție spirituală a zonei noastre” (Sebastian Fraseniu).

„A fost o experiență interesantă pentru mine, m-am simțit mai tânăr astăzi, fiind în conjurat de atâta tinerețe... Am discutat despre vikingi, despre originea cuvântului „ucrainean”. Astfel de întâlniri ne vor ajuta să scăpăm de stereotipuri, să construim o societate care să-și respecte valorile” (Boris Petrus).

Întâlnirea cititorilor cu oamenii-cărți naște biblioteci fericite și o lume mai bună. Nu mă credeți? Veniți să vă convingeți.

Convalia HREHORCIUC

tului lui Taras Șevcenko și pentru locația acordată în Parcul „Vasile Lucaciu” lângă Catedrala bisericii ortodoxe, Muzeul Județean și Monumentul ostașului român.

Pentru toate aceste considerente comitetul filialei noastre a hotărât acordarea titlului de membru de onoare al UUR - filiala Satu Mare următoarelor personalități: EUGENIU AVRAM - prefectul județului Satu Mare, ADRIAN ȘTEF - președintele Consiliului Județean Satu Mare, DOREL COICA - primarul orașului Satu Mare, IULIU ILYIEȘ - fost primar, VIOREL SOLSCHI - fost viceprimar, RADU GIURCA - fost prefect, VIOREL CIUBOTA - fost director al Muzeului Județean Satu Mare, LIVIU MARTA - directorul Muzeului Județean Satu Mare, ANIȚAS IOAN - ziarist, scriitor; DUMITRU ȚIMERMAN - ziarist, scriitor; CORNEL BURCEA - inginer, NICOLAE BURĂ - fost primar Negrești Oaș, ION URDA - medic veterinar, STELIAN POPA - inginer, director; ION CORNEANU - profesor doctor; ȘTEFAN DOBOȘ - primarul comunei Micula, PAUL DANCU - președintele slovacilor, filiala Satu Mare.

Vă mulțumesc tuturor!

După ce anul trecut cea de-a 20-a ediție a Olimpiadei de limba și literatura ucraineană s-a desfășurat la Timișoara, anul acesta i-a venit rândul Inspectoratului Școlar Județean Caraș-Severin să organizeze faza națională. Faza națională a olimpiadei s-a desfășurat în perioada 2-5 aprilie în municipiul Caransebeș la Liceul Teoretic „Traian Doda” la care au concurat 37 de elevi din județele Botoșani, Caraș-Severin, Maramureș, Suceava și Timiș. Tot în această perioadă au concurat în cadrul Liceului Tehnologic „Dacia” la limba și literatura maternă croată și la rusă 60 de elevi din Caraș-Severin (la limba croată) și din Brăila, Constanța, Iași, Maramureș, Suceava și Tulcea (la limba rusă modernă).

Festivitatea de deschidere a avut loc marți, 2 aprilie la Casa de Cultură „Gheorghe Suru”, director Ioan Cojocaru, în prezența inspectorului școlar general, prof. dr. Paul Mihai Susaiu și a insp. general adjunct prof. dr. Nicolae Grindeanu.

La acest eveniment au fost invitate personalități ale județului Caraș-Severin și ale administrației locale. Prezenți în prezidiu au fost vicepreședintele Consiliului Județean Ilie Șova, viceprimarul municipiului Caransebeș, Coca Golescu, city manager Nicolae Borcean care a prezentat și cuvântul de salut din partea primarului Marcel Bela. Din partea Ministerului Educației Naționale au fost prezenți directorul Cabinetului secretarului de stat pentru învățământul în limbile minorităților, Eva Nagy și expertul la Ministerul Educației Naționale, Direcția Minorități, Pașa Policov, organizatorul principal și vicepreședinte al Comisiei pentru Olimpiada de limba și literatura ucraineană, consilier în Ministerul Educației Naționale, Direcția Minorități, prof. Elvira Codrea, a lipsit pe motiv de boală, căreia îi dorim grabnică însănătoșire.

În perioada 2 - 5 aprilie 2013, s-a desfășurat în municipiul Caransebeș din județul Caraș-Severin cea de-a XXI-a ediție a Olimpiadei naționale de limba și literatura ucraineană. Au ajuns pe aceste meleaguri elevii care s-au calificat la etapa județeană din județele Maramureș, Suceava, Botoșani, Timiș și Caraș-Severin însoțiți de profesorii supraveghetori, precum și de distinși profesori ai Comisiei Centrale. Gazdele ne-au întâmpinat cu multă căldură și nu au dezmințit zicala că... „Banatu-i fruncea”.

Festivitatea de deschidere a olimpiadei a avut loc în data de 2 aprilie 2013, începând cu orele 18.00 la Casa de Cultură „George Suru” pentru încă două olimpiade de limbi slave - rusă maternă și croată. În prezidiu s-au regăsit oameni de seamă ai județului, președintele Uniunii Ucrainenilor din România, reprezentanți ai ambasadelor, reprezentanți ai Ministerului Educației Naționale și ai Inspectoratului Școlar Județean, președinții Comisiilor naționale de evaluare, invitați de onoare, după cum

OLIMPIADA NAȚIONALĂ DE LIMBA ȘI LITERATURA UCRAINEANĂ, EDIȚIA A XXI-A

La deschidere au participat invitați de la ambasaderele Ucrainei, ministrul-consilier Teofil Rendiuk și al Federației Ruse, Aleksandr Michici.

Din partea Uniunii Ucrainenilor din România au fost invitați și au participat președintele, Ștefan Buciuta, prim-vicepreședintele Miroslav Petrețchi, vicepreședintele Ivan Liber, președintele filialei Caraș-Severin a UUR, care s-a ocupat și de susținerea participanților la Olimpiada de limba și literatura ucraineană.

Pentru buna desfășurare a concursului la această a 21-a ediție am avut un mare sprijin din partea domnului prof. dr. Ion Robciuc care la rugămintea mea și a inspectorului de specialitate, Lucia Mihoc, a acceptat să prezideze comisia de evaluare a concursului, fiind președintele acesteia.

Nu au lipsit din sală nici ceilalți inspectori de specialitate Simona Malearciuc din Maramureș și Ioan Câmpean din Timiș, și nici unii profesori evaluatori sau însoțitori precum: Livia Roman, Mihai Bobic, Violeta Lazarciuc, Mihaela Șimonea, Anca Știubianu, Antoneta Chideșă, Emilia Codrea, Ledia Spivaliuc, Ilie Sauciuc, care au pregătit și însoțit elevii la concurs.

În prezidiu la deschidere au mai fost invitați președinții comisiilor pentru limba rusă dl prof.

urmează: dl Nicolae Borcean - city manager al municipiului Caransebeș, dl Ilie Iova - vicepreședinte al Consiliului Județean Caraș-Severin, dl Cornel Galescu - viceprimar al municipiului Caransebeș, dl ing. Ștefan Buciuta - președintele Uniunii Ucrainenilor din România, prof. dr. Paul Mihai Șușoi - inspector școlar general, prof. dr. Nicolae Grindeanu - inspector școlar general adjunct, prof. dr. Eva Nagy - director al Cabinetului secretarului de stat pentru învățământ în limbile minorităților, dna Pașa Policov - expert în cadrul Ministerului Educației Naționale, prof. dr. Ion Robciuc - președinte al Comisiei Centrale -

Limba maternă ucraineană, prof. dr. Feodor Chirilă - președinte al Comisiei Centrale - Limba maternă rusă, Excelența Sa dl Teofil Rendiuk - ministru-consilier al Ambasadei Ucrainei la București,

dr. Feodor Chirilă. Din partea croaților a participat deputatul Ghera Slobodan.

Personalitățile invitate în prezidiul adunării au rostit alocuțiuni îmbărbătând cadrele didactice și organizatorii, iar eu am mulțumit gazdelor pentru buna organizare a acestei olimpiade și, de asemenea, am elogiât organele Administrației Județene și Locale pentru implicarea în buna desfășurare a celei de-a 21-a ediții a Olimpiadei de limba și literatura ucraineană.

După alocuțiuni a avut cuvântul Miroslav Petrețchi, prim-vicepreședintele UUR și președintele filialei Maramureș a UUR, care a venit cu grupul artistic „Cervona kalyna” și prin vocea lui a susținut un microrecital de muzică ucraineană spre deliciul publicului participant. A doua zi eu am vizitat Liceul Teoretic „Traian Doda” unde am fost întâmpinat de directorul liceului dl Felix Borcean și m-am întâlnit cu Comisia de evaluare a lucrărilor condusă de dl președinte Ion Robciuc.

Uniunea Ucrainenilor din România, anul acesta, a oferit drept premii pentru primii clasai cărți valoroase editate de UUR, iar pentru toți participanții a organizat o excursie cu autocarul la Castelul Huniazilor din județul Hunedoara.

Ștefan BUCIUTA,
președintele UUR

Excelența Sa dl Aleksandr Vinnik - atașat cultural al Ambasadei Federației Ruse la București, dl Ghera Slobodan - deputat în Parlamentul României, dl Ivan Liber - președinte al Uniunii Ucrainenilor din România - filiala Caraș-Severin, din partea Uniunii Ucrainenilor din România a fost prezent și președintele filialei Maramureș, prof. Petrețchi Miroslav, care a încântat auditoriul cu un potpuriu de cântece ucrainene alături de membrii formației „Cervona kalyna”.

În cuvântul dumnealor, oficialitățile s-au adresat, în primul rând, elevilor participanți la aceste olimpiade, subliniind importanța limbii materne în dezvoltarea personalității elevilor și în păstrarea propriei culturi. De asemenea, a fost evidențiată armonia interetnică care domnește în județul Caraș-Severin de multe veacuri.

Domnul președinte Ștefan Buciuta i-a îndemnat pe elevii ucraineni să-și prețuiască limba maternă, să fie mândri de ceea ce sunt și să participe atât la olimpiade, cât și la concursurile organizate și finanțate de Uniunea Ucrainenilor din România, dorind succes tuturor participanților la cele trei olimpiade găzduite de Caransebeș.

(Continuare în pagina 11)

OLIMPIADA NAȚIONALĂ DE LIMBA ȘI LITERATURA UCRAINEANĂ

EDIȚIA A XXI-A

(Urmare din pagina 10)

Președintele Comisiei Centrale, profesor doctor Ioan Robciuc a subliniat faptul că tânăra generație este cea care va păstra cultura propriei etnii prin cunoașterea limbii materne, a istoriei, a tradițiilor și obiceiurilor specifice.

De asemenea, a menționat faptul că obiectivitatea și corectitudinea vor predomina la această olimpiadă.

Comisia Națională de evaluare a fost formată din: președinte - prof. dr. Ion Robciuc, Facultatea de Litere și Științe din Ploiești, secretar - prof. gr. I Ion Cîmpeanu, inspector de specialitate I.Ș.J. Timiș, membru - prof. gr. I Lucia Mihoc, inspector de specialitate I.Ș.J. Suceava, membru - prof. gr. I Simona Malearciuc, inspector de specialitate I.Ș.J. Maramureș, membru - prof. gr. I Emilia Codrea, Liceul Pedagogic „Taras Șevcenko“, Sighetu Marmației, membru - prof. gr. I Livia Roman, Școala Gimnazială din Remeți, membru - prof. gr. II Anca Știubianu, Școala Gimnazială din Bălcăuți, membru - prof. gr. II Antoneta Chideșa, Colegiul Tehnic „Lațcu Vodă“ din Siret, membru - prof. Mihaela Șimonea, Școala Gimnazială din Cornuțel-Banat.

Proba scrisă a Olimpiadei naționale de limba și literatura ucraineană s-a desfășurat la Liceul Teoretic „Traian Doda“ din Caransebeș miercuri, 3 aprilie 2013, începând cu orele 10.00. Subiectele au corespuns programei specifice olimpiadei, iar elevii au avut la dispoziție 2 ore, cei din clasele VII-VIII, respectiv 3 ore, cei din clasele IX-XII. Lucrările scrise au fost corectate conform Regulamentului specific și a baremelor elaborate de membrii Comisiei Naționale, respectându-se procedurile de corectare și notare.

Rezultatele au fost afișate la timp, joi, 4 aprilie 2013, orele 20.00, conform programului stabilit de către organizatori. Nu s-au înregistrat contestații.

Inspectoratul Școlar al Județului Caraș-Severin a creat condiții optime pentru desfășurarea Olimpiadei naționale de limba și literatura ucraineană maternă, pentru Comisia Națională, cât și pentru elevi prin stabilirea unui program riguros, constând în vizitarea principalelor obiective turistice din municipiul Caransebeș, vizitarea sediului Uniunii Ucrainenilor din Caraș-Severin și vizionarea unui spectacol susținut de etniile croată, ucraineană, germană și rromă.

Uniunea Ucrainenilor din România a finanțat excursia ce a constat în vizitarea obiectivelor turistice și istorice pe ruta: Caransebeș - Sarmisegetusa - Densus - Rezervația de zimbri - Castelul de la Hunedoara - Mănăstirea Prislop - Caransebeș. Inimosul profesor Mihai Bobic i-a însoțit pe elevii noștri în această frumoasă excursie, în timp ce comisia finaliza evaluarea lucrărilor.

Festivitatea de premiere a avut loc vineri, 5 aprilie 2013, la Casa de Cultură „George Suru“ din municipiul Caransebeș, unde au fost

prezenți dl primar Marcel Vela, dl Nicolae Borcean - city manager, dl viceprimar Cornel Galescu, dl inspector Gheorghe Manda.

Din partea Uniunii Ucrainenilor din România s-au oferit elevilor olimpici cărți în limba ucraineană, iar reprezentantul Ambasadei

Ucrainei la București, domnul Teofil Rendiuk a precizat că Ucraina îi așteaptă pe elevi în tabăra din Odesa.

Domnul profesor doctor Ion Robciuc a evidențiat faptul că elevii au îmbrăcat frumoasele costume populare specifice zonei de unde au venit, atât la festivitatea de deschidere, cât și la cea de premiere. La îndemnul dumnealui elevii ucraineni s-au ridicat pentru a fi admirați de toți cei prezenți.

La final, au fost evidențiați cei 30 de elevi premiați și s-au acordat diplome de participare elevilor care nu au obținut premii sau mențiuni.

La această ediție județul Suceava s-a calificat pe locul 1, cu 12 premii și mențiuni - 4 premii I, 1 premiu II, 3 premii III și 4 mențiuni, județul Maramureș pe locul 2 cu 11 premii și mențiuni, județul Timiș pe locul 3 cu 5 premii și mențiuni, iar județele Botoșani și Caraș-Severin pe locul 4 cu câte o mențiune, după cum se poate vedea mai jos.

Rezultatele finale obținute la Olimpiada națională de limba și literatura ucraineană, 2-5 aprilie 2013, Caransebeș, județul Caraș - Severin

Clasa a VII-a: Premiul I - Ana Svetlana Onujec, Școala Gimnazială Valea Vișeuului, profesor îndrumător Ledia Spivaliuc; Premiul II - Ana Bianca Iurcuț, Școala Gimnazială Valea Vișeuului, profesor îndrumător Ledia Spivaliuc; Premiul III - Răzvan Daniel Homeniuc, Școala Gimnazială Bălcăuți, profesor îndrumător Anca Știubianu; Mențiune - Laver Andreea, Școala Gimnazială Știuca, profesor îndrumător Maria Holovcsuk; Lidia Palcanin, Școala Gimnazială Cornuțel, profesor îndrumător Mihai Bobic; Natașa Chiriac, Școala Gimnazială Bălcăuți, profesor îndrumător Anca Știubianu; Denisa Alexandra Hrenciuc, Școala Gimnazială „Ion Păun Pincio“ Mihăileni, profesor îndrumător Iuliana Vatamaniuc, Marius-Petru Vizicicanici, Școala gimnazială Cornuțel, profesor îndrumător Mihai Bobic.

Clasa a VIII-a: Premiul I - Georgiana Nichifuriuc, Școala Gimnazială Bălcăuți, profesor îndrumător Anca Știubianu; Premiul II - Denisa Harasemiuc, Școala Gimnazială Negos-

tina, profesor îndrumător Lidia Dascalciuc; Premiul III - Marta Smecicaș Școala Gimnazială Bîrna, profesor îndrumător Ioan Smecicaș; Mențiune - Ana Maria Alexandra Dumbravă, Școala Gimnazială „Ion Păun Pincio“ Mihăileni, profesor îndrumător Iuliana Vatamaniuc; Maria Adriana Bondiuc, Școala Gimnazială Crăciunești, profesor îndrumător Simona Malearciuc; Caludia Axiuc, Școala gimnazială Știuca, profesor îndrumător Maria Holovcsuk; Bianca Ghile, Școala Gimnazială Cornuțel, profesor îndrumător Mihai Bobic.

Clasa a IX-a: Premiul I - Oxana Lavița, Liceul Pedagogic „Taras Șevcenko“ Maramureș, profesor îndrumător Emilia Codrea; Premiul II - Veronica Haureliac, Liceul Pedagogic „Taras Șevcenko“, Maramureș, profesor îndrumător Emilia Codrea; Premiul III - Andrei Octavian Usatiuc, Colegiul Național „Mihai Eminescu“, Suceava, profesor îndrumător Lucia Mihoc; Mențiune - Irina Beuca, Colegiul Național „Iulia Hasdeu“, Lugoj, profesor îndrumător Violeta Lazarciuc; Denisa Cherniciuc, Colegiul Tehnic „Lațcu Vodă“, Siret, profesor îndrumător Antoneta Cornelia Chideșa; Lorena Beuca, Colegiul Național „Iulia Hasdeu“, Lugoj, profesor îndrumător Violeta Lazarciuc.

Clasa a X-a: Premiul I - Raluca Dana Homeniuc, Colegiul Tehnic „Lațcu Vodă“, Siret, profesor îndrumător Antoneta Cornelia Chideșa; Premiul II - Emanuela Traista, Liceul Pedagogic „Taras Șevcenko“, Maramureș, profesor îndrumător Marta Hrenciuc; Premiul III - Liliana Petrechi, Liceul Pedagogic „Taras Șevcenko“, Maramureș, profesor îndrumător Marta Hrenciuc; Mențiune - Oksana Chiriac, Colegiul Tehnic „Lațcu Vodă“, Siret, profesor îndrumător Antoneta Cornelia Chideșa; Sefora Șevera, Colegiul Național „Iulia Hasdeu“, Lugoj, profesor îndrumător Violeta Lazarciuc.

Clasa a XI-a: Premiul I - Beatrisa Popovici, Liceul Pedagogic „Taras Șevcenko“, Maramureș, profesor îndrumător Marta Hrenciuc; Sergiu Șmighelschi, Seminarul Teologic Liceal „Sf. Dosoftei“, Suceava, Premiul II - profesor îndrumător Lucia Mihoc; Premiul II - Diana Spivaliuc, Liceul Pedagogic „Taras Șevcenko“, Maramureș, profesor îndrumător Emilia Codrea; Mențiune - Ancuța Alexandra Șucaliuc, Colegiul Tehnic „Lațcu Vodă“, Siret, profesor îndrumător Antoneta Cornelia Chideșa.

Clasa a XII-a: Premiul I - Diana Andreea Ursachi, Colegiul Național „Eudoxiu Hurmuzachi“, Rădăuți, profesor îndrumător Georgeta Ștefan; Premiul II - Liliana Ciuria, Liceul Pedagogic „Taras Șevcenko“, Maramureș, profesor îndrumător Emilia Codrea; Premiul III - Andreea Bilivolschi, Colegiul Tehnic „Lațcu Vodă“, Siret, profesor îndrumător Antoneta Cornelia Chideșa; Mențiune - Lucian Alexandru Cornescean, Colegiul Național „Iulia Hasdeu“, Lugoj, profesor îndrumător Violeta Lazarciuc; Melita Ieremiaș, Liceul Pedagogic „Taras Șevcenko“, Maramureș, profesor îndrumător Emilia Codrea; Ileana Anișoreac, Colegiul Național „Iulia Hasdeu“, Lugoj, profesor îndrumător Violeta Lazarciuc.

Felicitări tuturor cadrelor didactice care i-au îndrumat și pregătit pe elevi, felicitări elevilor care își iubesc limba maternă și mulțumiri profesorilor însoțitori Sauciuc Ilie din județul Suceava, Spivaliuc Ledia din județul Maramureș, Vatamaniuc Iuliana din județul Botoșani, Bobic Mihai din județul Caraș-Severin și Lazarciuc Violeta din județul Timiș.

Lucia MIHOC,
inspector

Artele decorative populare ale poporului român și minorităților naționale constituie una dintre cele mai prețioase legitimi ale harurilor creatorilor acestora. Costumul popular, covorul sau scoarța, neasemuita ceramică, sculpturile și creșturile în lemn etc. sunt din timpuri străvechi elemente de artă intim legate de viața omului. Toți cei care au studiat

îndeaproape arta populară a poporului român și a minorităților naționale din România, au putut observa cum motivele decorative, întâlnite pe ie, pe fotă, vâlnic sau scoarță, se regăsesc și în ornamentica ceramicii, ca și în încrustările pe lemn. Fără îndoială că toată această excepțională unitate în diversitate se reflectă în forme particulare, specifice materialelor utilizate de artistul popular. Pe ie, pe vâlnic, pe scoarță, pe unele piese ceramice, ornamentica se realizează pe suprafețe relativ plane în vreme ce pe ou și chiar ulcioare, ornamentația trebuie să se supună altor legi compoziționale, ea având de îmbrăcat volume. În vasta arie a miniaturisticii populare, un loc aparte îl ocupă decorarea oului, atât prin fragilitatea materialului utilizat, cât și prin dificultățile pe care spațiul restrâns de desfășurare a compoziției ornamentale le ridică artistului popular. Sub lucrarea artistului popular, gingașul ou s-a transformat dintotdeauna și se transformă și azi într-o piesă de o neasemuită frumusețe, avându-și locul lui ales și temeinic lângă ie, fotă, vâlnic, lângă stâlpul crestă al pridvorului, ceramica și alte elemente de artă populară.

Originea ouălor colorate și mai apoi ornate se pierde în negura timpului. Marea majoritate a cercetătorilor le atribuie o vârstă precreștină, aducând în acest sens, o serie de mărturii. Aceste mărturii sunt de ordin material, provenite din cercetări arheologice și din documente conservate prin timp. Ilustrul etnograf Al. Tzigara Samurcaș susține că ouăle colorate ar fi de origine păgână, care serveau ca simbol al încolțirii, al germenului de viață în stare latentă. Legende și credințele dovedesc și ele străvechimea ouălor colorate și decorate.

Cercetătorii din epocile mai noi, români ori străini, relevă răspândirea largă a meșteșugului, după unii fără egal, pe continentul european și, în același timp, arta fără pereche a țărăncii care, „din gând, fără niciun izvod“, după cum spune Tzigara Samurcaș, adică doar din imaginație și din știința sa, fără niciun model în față, creează printr-o bogăție de motive și prin culori delicate, armonioase și calde, exemplare unice, de o excepțională valoare artistică sugerând arta vechilor miniaturisti. De notat că la noi în țară nu numai femeile ucrainene, în mod deosebit huțule, dar și române și de alte etnii dovedesc o înzestrare deosebită în arta colorării și deco-

Încondeierea ouălor de Sf. Paști la huțuli

rării ouălor. Aici, la noi, în județul Suceava, în satul Ciocănești, în imediata vecinătate cu satul Cârlibaba populat cu huțuli, anual se organizează Festivalul internațional al ouălor încondeiate. De regulă, acest festival se organizează în prima sâmbătă și duminică a lunii martie, unde se adună zeci de creatori din țară și din satele vecine. Manifestarea a început și a luat amploare datorită inimosului și iubitorului de cultură primar Gheorghe Tomoiagă, care o bună perioadă a fost primar și al comunei Cârlibaba.

Specialiștii în domeniul artelor susțin, fără rezerve, că arta decorării ouălor e într-un fel cea

ouă monocrome cu ornamente, ouă policrome cu ornamente; ouă cu ornamente în relief.

Acum 20-30 de ani cooperativele de artizanat realizau ouă cu mărgelile. Ele neavând valoare artistică, au dispărut.

Ouăle policrome și cu ornamente sunt cunoscute și sub denumirea de „ouă muncite“ sau „năcăjite“, pentru că execuția lor cere trudă și măiestrie cu totul deosebite. Asemenea ouă se încondeiază și în comuna noastră, Ulma. Ouăle cu ornamente în relief sunt specifice zonei Vrancea.

Cândva, ouăle erau vopsite exclusiv în culori vegetale. Acum se folosesc substanțe chimice,

mai „artă“. Dacă arta textilelor sau cea a portului popular sunt intim legate de viața omului, de cerințele lui, având un rost funcțional ce transcende decorativul, meșteșugul încondeierii ouălor e cultivat doar pentru a obține frumosul în sine, eliberat de orice obligații sau servituți. Însuși faptul că în multe locuri ouăle decorate sunt păstrate în tot timpul anului, frumos așezate într-un coșuleț sau vas, realizând un accent coloristic de mare efect în compoziția interiorului camerei, este semnificativ pentru rostul decorativ, pur estetic, al acestor piese de artă.

Nimic mai firesc, în condiția în care, precum am mai pomenit, oul e privit ca simbol al creațiunii, ca element primordial al tuturor lucrurilor, ca nucleu vital, incluzând însăși enigma fecundității, deci ca expresie, în ultimă instanță, a frumosului absolut, a armoniei sau perfecțiunii cosmice.

Ouăle de Sfintele Paști, de regulă sunt clasificate în patru categorii: ouă monocrome vopsite de obicei în roșu, dar și în alte culori, galben, portocaliu, verde, albastru;

culorile s-au diversificat și au devenit mai intense, cu tonuri mai vii, mai strălucitoare, dar stridentele lipsesc, pentru că meșterul decorator știe să tempereze efectele cromatice mai puternice.

Încondeiatul ouălor e o îndeletnicire foarte veche. Materialele și instrumentele au rămas tot aceleași. Aici, electronica, calculatorul, laserul nu-și găsesc locul.

Materialele și instrumentele: ouăle, chișița, seringă sau ac tare, șurubelnița cu zimți, pană de cauciuc și câteva vase pentru vopsele și ceară.

Cândva, înainte de a se trece la decorare, ouăle se fierbeau și se spălau cu făină de porumb și detergent, iar acum ele se golesc cu ajutorul unei seringi, a unei pene de cauciuc. Metoda se numește „prin suflare“. Se folosesc ouă albe de găină, de rață și de struț.

Condeii mai poartă denumirea de „chișiță“. E o țevă scurtă de alamă sau tablă cu un diametru foarte mic (cam cât al unui ac), prin interiorul căreia se petrece un fir de păr din coada calului sau de porc. Feleștiuc e un bețișor de

lemn de fag bine ascuțit în vârful căruia se prind colțișori de bumbac ori scame de in. Cu acest instrument se trag liniile ce ornamentează oul. Urmează prepararea culorilor chimice conform precizărilor de pe plic.

Vopsirea, încondeierea se fac la cald. Vopseaua trebuie să fie călduță pentru a nu topi ceara.

Tehnica decorării pentru cei neavizați este foarte complicată. Totul se face la cald. Fiecare vopsea are recipientul ei. Vopselele stau pe plită sau aragaz, la flacără foarte mică. Decorarea debutează prin împărțirea câmpurilor ornamentale, în total 16 câmpuri. Se acoperă contururile cu ceară crușând fondul alb. Se continuă decorarea celor 16 câmpuri, apoi se introduce în primul vas cu culoare.

În final, oul încondeiat se pune la căldură și cu o cârpă se îndepărtează ceara rămânând fondul alb. Se introduce în vopseaua galbenă, apoi pe acest fond se desenează din nou, se acoperă cu ceară. Se introduce în culoarea portocalie pe care se desenează din nou, se acoperă cu ceară și în final se șterge oul cu o cârpă, se pune la uscat și se unge cu slănină să lucească. Dacă se dorește un ou în mai multe culori, atunci lucrurile se complică, se introduce în fiecare culoare (vopsea).

Este unanim recunoscut faptul că ouăle încondeiate în zona huțulilor sunt cele mai „muncite“. Ouăle huțule se caracterizează prin ornamente geometrice foarte fine, alcătuite dintr-o mulțime de romburi și pătrățele mici, care se numără cu sutele, alături de altele ceva mai mari și de ornamente geometrice cu triunghiuri, stelute și nelipsitul meandru. Figurile de animale (cerbul, căluțul, peștele) ocupă un loc limitat în compoziția geometrică. O altă caracteristică este cromatica lor. Se folosesc doar trei culori: galben, portocaliu și maro închis-roșcat. Cândva se utiliza violetul, albastrul, dar limitat, iar în prezent aceste culori au dispărut.

La Ulma, încondeierea ouălor are un caracter de masă. Un număr important de meșteri au participat la marile târguri și expoziții din Europa, iar Hotopila Ileana a încondeiat ouăle huțule în SUA - 3 luni. Am văzut comenzi de ouă pentru SUA în culoarea albastru - culoarea drapelului Americii. Ea, cu o echipă de tineri, încondeiază ouăle, conform prototipurilor americane. Remarc pe cei mai cunoscuți încondeietori din comuna Ulma: Hotopila Ileana, Hnatiuc Paraschiva, Gorban Ion cu soția Maria, Char Nicoleta, Costil Odarca, Buraciuc Maria, Marocico Maria, Cega Victoria, Höffer Elena, Petrani Ana, Petrani Mihaela, Trifan Mirela, Zbercea Ana, Smetaniuc Maria și alți zeci de creatori.

Gheorghe CEGA

În comuna Becicherecu Mic, județul Timiș

În comuna Becicherecu Mic, județul Timiș trăiește o importantă comunitate de ucraineni. Indiferent din ce confesiune fac parte, cu toții respectă tradițiile strămoșești.

Pentru a ne cunoaște mai bine, aș dori să vă împărtășesc câteva din obiceiurile ucrainenilor de sărbători. Și, pentru că se apropie Paștele, vreau să vă descriu obiceiurile noastre de Paști.

Toată perioada Postului Mare, creștinii ortodocși ucraineni postesc. Cei care, din anumite motive, nu pot posti, încearcă măcar miercuria, vinerea și săptămâna dinaintea Paștelui - săptămâna mare.

În duminica Floriilor, creștinii se duc după crengi de salcie pentru a le duce la biserică, unde acestea se sfințesc și apoi, adulții și copiii lovesc ușor pe spate cu salcia exclamând:

„Eu nu te lovesc, salcia te lovește, de azi într-o săptămână vine Paștele“. Se spune că salcia, în acea perioadă, are puteri miraculoase. Atunci când creștinii ortodocși se întorc de la biserică, plantează aceste „bețe“ în curte pentru a înlătura răul și bolile din familie. De aceea, în folclorul ucrainean se regăsesc numeroase cântece populare despre salcie.

Paștele este sărbătoarea de primăvară, este sărbătoarea cea mai frumoasă, veselă, care ne aduce multă bucurie.

În săptămâna înainte de Paști, gospodinele seamănă mac și pun răsadul de varză ca să alunge gerul. În joia mare, gospodarii văruiesc casa, fac curat în casă, în curte, iar seara se duc la biserică. Copiii merg, în joia mare, de dimineață până la ora 12.00, din casă în casă pentru a primi ouă roșii (pysanky).

Încă din moși-strămoși s-a păstrat tradiția vopsitului ouălor. Oul vopsit este simbolul vieții, al soarelui și al nemuririi.

În comuna Dărmănești, județul Suceava

Pe vremuri, preăgătirea pentru sărbătoarea Paștelui începea cu „spolocanie“.

Ce înseamnă „spolocanie“? Înainte de a se intra în postul Paștelui, se opăreau și se spălau vasele în care se făcea mâncare, precum și lingurile (de la „spolokaty“, în limba ucraineană „a spăla“). În general, era vorba de vase din lut și linguri de lemn, iar mai târziu din aluminiu și inox. În unele gospodării erau linguri de lemn înșirate pe o sfoară, care se foloseau numai în post.

În toată copilăria mea desculță, împreună cu frații mei, am folosit linguri de lemn. Tata ne însemna lingurile (coada lingurii) cu un fier înroșit în foc, pentru a nu le încurca.

În duminica de dinaintea Postului Mare, se mâncau ouă fierte care, înainte de a fi curățate de coajă, se învăteau pe masă, spunându-se „Cât de repede se învăte oul, atât de repede să treacă postul“.

Când noi, copiii, cărteam din cauza mâncării de post, tata zicea că a văzut pe câmp (un loc numit *Dibrova*) cum Fasulovski (de la fasole) și cu Karnovski (de la carne) au încins o bătaie pe cinste. La întrebarea care a învins, ne răspundea că Fasulovski, ca atare se mânca de post pe mai departe.

Dacă-l întrebam pe tata când începem vasul în care se aflau cărnații în untură, îmi răspundea că atunci când o să vină Zeleno. La întrebarea mea cine-i Zeleno (de la *verde* în ucraineană) mi se răspundea că este vorba despre un om îmbrăcat în verde, care vine și gustă primul din cărnații puși la păstrare pentru vremea lucrărilor agricole de după Paști. Mult mai târziu mi-am dat seama că nu există niciun Zeleno și că, de fapt, cărnații se vor mânca la vremea când câmpiile vor înverzi.

În timpul postului, oamenii merg la biserică

Obiceiuri de Paște

În Vinerea Mare, oamenii cu credință în Dumnezeu, țin post negru. După masă merg la biserică.

Sâmbătă, gospodinele continuă cu vopsitul ouălor în coajă de ceapă, pregătesc pasca ce se coace în cuptor, pun șunca la fiert, pregătesc coșul pentru duminică, când va fi sfințit.

să se spovedească și să se precistuiască. Înainte de a merge la biserică aceștia se adresează celor din casă, vecinilor și altor cunoscuți cu „proșeiti meni“ (de trei ori), adică „iertăți-mă“, iar cei cărora li se cere iertare, răspund „Boh nai tobi prostyt!“, adică „Dumnezeu să te ierte“!

De Sf. Gheorghe (fie că pică în post, fie că nu - numit în părțile dărmăneștene „Iuri“) pe stâlpii porților, lângă fântână, casă, șură, se pune câte o brazdă de pământ cu o crenguță de salcie înfiptă în ea.

Cu o duminică înainte de duminica Floriilor, oamenii mergeau la biserică îmbrăcați cu haine noi cumpărate pentru Paști. Se numea „pofalna nedilea“.

De duminica Floriilor (Becikova nedilea) se merge la biserică după ramuri de salcie sfințite (becika). Ramurile sunt aduse de pălimar și sunt sfințite de preot, apoi împărțite enoriașilor. La sosirea de la biserică, cel care aduce „becika“ îi atinge pe toți din casă cu crenguța zicând: „Becika bie, ia ne biu, za tejden veleiden!“ În traducere „Crenguța bate, nu bat eu, peste o săptămână va fi Paștele!“

Câte o crenguță este pusă pe mormintele celor din familie, iar restul se pune la icoane. Dacă în straturile din grădină cărțițele fac mușuroaie, se înfige o crenguță în locul respectiv și mușuroaiele dispar!

Înainte de Paști începe pregătirea bucatelor tradiționale și mai ales pregătirea coșului în care se duce pasca la sfințit. Până nu de mult, se cocea „perepicika“, adică o pască specială cu brânză de vaci, din care, după sfințit, de dădea câte o bucată și animalelor din gospodărie.

În coșul cu care se merge la sfințit, pe lângă pască și cozonac, se mai pune slănină, cârnaț, ouă roșii, usturoi verde, hrean, caș de oaie, prăjituri și altele. Coșul se acoperă cu un ștergar frumos, în el aflându-se și o lumânare care se aprinde la sfințire și la masa de Paști. La ouă roșii aici se spune „pysanky“ (de la „pysaty“,

În coș se pune șuncă, ouă roșii, vin roșu, hrean cu smântână, caș dulce, carne de miel, pască ornamentată, o lumânare. Toate acestea se acoperă cu un ștergar cusut de mână, pe care scrie „Hristos a înviat“.

Tot sâmbătă, noaptea, creștinii ortodocși se duc la Învierea Domnului Isus Hristos.

Duminică, după liturghie, tot alaiul iese în curtea bisericii cu crucea și steagurile bisericești, care sunt purtate de fete (este singura procesiune la care steagurile bisericești sunt duse de fete nemăritate), înconjoară biserica, iar apoi se sfințesc coșurile. Preotul rostește de trei ori „Hristos a înviat“, iar creștinii din curtea bisericii răspund „Adevărat a înviat“, apoi fiecare familie merge acasă pentru a sărbători această mare și creștinească sărbătoare.

Toți membrii familiei mănâncă prima dată pască și bucatele sfințite. Din pască sfințită se poate da o bucată vacii sau calului dar nicio dată nu se dă pisicii, câinelui sau porcului.

Se spune că nu este bine să dormi în ziua de Paște, deoarece o să-ți ude ploaia fânul tot anul.

Duminică după masă, copiii se întâlnesc în curtea bisericii, pe iarbă și se joacă tot felul de jocuri, ciocnesc ouă etc. Este o atmosferă pe care o întâlnești numai în ziua aceasta: clopotele bisericii amestecate cu glasurile zecilor de copii care strigă, cântă, râd și se veselesc. Bătrânii povestesc cu melancolie copiilor ce jocuri și ce cântece cântau ei de Paște.

Este ceva special de care ne vom aminti toată viața.

Este bine să ne cunoaștem, fiecare etnie, tradițiile strămoșești, pentru că numai așa ne putem păstra identitatea etnică.

Iura HLEBA,
președintele filialei Timiș a UUR

adică „a scrie“). Din lipsă de timp, unii nu le mai închistresc, ci le vopsesc în roșu, verde, galben, albastru, mov și în acest caz li se spune „halunky“.

Pe vremuri, de Înviere, băieții împușcau toată noaptea cu carbid, folosind cutii goale de vopsele. În satul Dănila se foloseau „sacalușuri“, adică bucăți de țevă turtite la un capăt. Zgomotul era infernal, auzindu-se în satele învecinate. Cu timpul s-au folosit petarde, iar în ultimii ani e liniște...

De Paști, dimineața, după ce oamenii se întorc de la biserică unde s-a sfințit pasca, se spală pe față cu apă dintr-o farfurie în care s-a pus un ou roșu și câteva monede, ca să fie cu obraji roșii și noroc la bani tot anul.

În prima zi de Paști, după prânz, se merge la biserică la miruit. Pe vremuri, tot de Paști, flăcăii făceau „chitanka krucena“. Este vorba de un scrânciob mare din lemn, cu patru locuri duble în cruce, care era rotit în plan vertical de flăcăi vajnici. Plata? O „pysanka“. Se făceau și scrâncioburi mai mici de câte o persoană. S-a cam renunțat, din păcate, și la ele.

A doua și a treia zi de Paști se îmbracă mormintele. Luni, în satele Dănila, Călinești-Vasilache și Măriștea Mică, iar marți în Călinești-Enache, Măriștea și Dărmănești se merge la mormântul celor dispăruți.

Pe mormânt se așterne o față de masă frumoasă pe care se pun vase de diferite mărimi, vase, căni, găleți și câte și mai câte. În fiecare se pune un colăcel, un ou roșu și o lumânare. După ce preotul prohodeste mormântul, cele aflate pe mormânt se dau de pomană rudelor, cunoscuților, oamenilor nevoiași, cu care prilej se închină câte un pahar de vin sau rachiu și se servesc gustări frugale.

Este un mod de a ne cinsti dispăruții. Totuși, an de an aceste tradiții se cam pierd.

Kolea KURELIUK

Interviu cu prof. univ. emerit dr. Mihai Decun, membru titular al Academiei de Științe Agricole și Silvicultură, membru de onoare al Academiei Oamenilor de Știință din România

Contribuțiile științifice se referă la: caracterizarea tipurilor patogene de *Escherichia coli*; studiul cauzelor și a mecanismelor genetice prin care colibacilii câștigă rezistența la antibiotice, chiar și fără a veni în contact cu acele antibiotice și elaborarea unui set de principii care trebuie aplicate pentru prevenirea și combaterea colibacilozelor.

Un alt domeniu important este cel al *sanitației veterinare*, adică al metodelor prin care pot fi transpuse în practică normele de igienă veterinară, cu referire specială la metodele de inactivare a microbilor, insectelor și acarienilor. În acest domeniu am publicat cartea: *Sanitație veterinară*, la Editura Helicon din Timișoara (1995), pentru care am primit *Premiul Academiei Române* (1997). Un alt domeniu de cercetare este cel de *igienă veterinară, protecția animalelor și a mediului*. Acesta este un domeniu deosebit de larg, în care am activat în ultimii 30 de ani și am finalizat mai multe cercetări concretizate în brevete de invenție și produse de uz veterinar omologate oficial. O parte din cercetările efectuate în acest domeniu sunt menționate în trei cărți și anume: (1) *Igiena veterinară și protecția mediului*, Editura Helicon, Timișoara (1997), pentru care am primit *Premiul Academiei Oamenilor de Știință* (1999); (2) *Igiena animalelor și a mediului*, Editura Mirton, Timișoara (2007), pentru care am primit *Premiul Academiei de Științe Agricole și Silvicultură* (2008); (3) *Etologia, bunăstarea și protecția animalelor*, Editura Mirton, Timișoara (2004), care s-a bucurat de mare interes printre iubitorii de animale, dar și printre specialiștii din domeniu, fiind prima carte românească despre bunăstarea și protecția animalelor.

G.H.: Pentru merite științifice vi s-au acordat medalii și distincții. Care dintre ele v-a produs cea mai mare plăcere?

M.D.: Într-adevăr am fost onorat cu numeroase medalii și premii, primite de la diferite instituții din țară și străinătate, încât uneori mă întreb dacă le merit pe toate. Îmi propuneți să le menționez pe acelea care m-au bucurat mai mult, ceea ce mă obligă să fac abstracție de bucuria produsă la data primirii fiecăreia, imediat după atingerea anumitor performanțe. Voi menționa două distincții care mi-au fost acordate nu pentru o anumită realizare, ci pentru ansamblul activității științifice desfășurate. În anul 2003, la Constanța, în prezența rectorilor din toate universitățile, doamna ministru Ecaterina Andronescu în numele Ministerului Educației și Cercetării și domnul Eugen Simion, președintele Academiei Române, mi-au acordat **Premiul Opera Omnia** (diplomă, însoțită de plachetă), **pentru întreaga activitate de cercetare științifică**, pe baza unei selecții organizate prin competiție de către

Consiliul Național al Cercetării Științifice din Învățământul Superior. În anul 2009, *Colegiul Medicilor Veterinari* din România mi-a acordat Medalia Gheorghe Ionescu Brăila, pe care este gravată inscripția: PRO VETERINARIA - MIHAI DECUN - PROFESIUNEA RECUNOSCĂTOARE. Se întâmplă foarte rar ca o profesie să răsplătească munca cuiva printr-o medalie pe care este gravat numele și expresia recunoștinței, ceea ce m-a bucurat foarte mult.

G.H.: Ce proiecte vă propuneți pentru viitor?

M.D.: Când este vorba de un om aflat la senectute, discuția despre proiecte de viitor ar putea fi catalogată ca optimism morbid sau inconștientă. Desigur, ca toți muritorii de rând, sunt și eu preocupat de sănătate, dar nu am renunțat încă la posibilitatea de a-mi aduce, pe mai departe, contribuția la clarificarea unor probleme legate de responsabilitatea omului, ca ființă supremă, în raport cu alte ființe vii și cu mediul înconjurător. Recent, am încheiat de redactat un tratat cu titlul: *Bioetica, bunăstarea și protecția animalelor*, care a fost depus la Editura Mirton și trebuie să apară cât de curând. Tratatul are 700 de pagini și cuprinde o analiză a relației omului cu animalele, în mod deosebit cu referire la îndatoririle etice, riscurile, beneficiile și obligațiile legale. Continui să răspund invitațiilor din țară de a participa cu expuneri la diferite simpozioane din domeniul meu de competență. În toamna anului trecut am prezentat expunerea cu tema: „Cauzele frecvente ale bunăstării precare a cailor din România” la un simpozion organizat la Sinaia de către *Colegiul Medicilor Veterinari* în cooperare cu Uniunea Europeană. De asemenea, am prezentat o expunere la București, cu tema: „Implicațiile biofilmului microbial în biologie și medicină. Contribuțiile școlii de biofilm din Timișoara”. Pentru luna aprilie sunt invitat la Cluj, iar pentru luna mai iar la București, unde voi susține anumite comunicări științifice. Am mai fost invitat și ar fi trebuit să particip în luna mai a.c. la *Congresul Internațional de Igienă Animală*, ce va avea loc la Nanjing (China), dar costurile sunt prea mari și este puțin probabil să pot participa.

G.H.: Sunteți membru al UUR - filiala Timiș. Ce părere aveți despre activitatea organizației județene Timiș a UUR?

Chiar dacă județul Timiș are o populație ucraineană mai puțin numeroasă, comparativ cu județele din nordul țării, am sentimentul că

dorința de exprimare în limba ucraineană și de păstrare a obiceiurilor este tot mai vizibilă în cele 27 organizații locale ale UUR și nouă parohii ortodoxe ucrainene din județ. Progresele sunt atât de evidente, încât comparația cu deceniile anterioare este de prisos. Cu siguranță că viața culturală din ultimele două decenii a fost favorizată de guvernarea mai democratică a țării, dar împlinirea și manifestarea pleneră a aspirațiilor populației ucrainene din județ se datorează, în mare măsură, conducerii organizației județene a UUR, care a știut să obțină și să valorifice sprijinul consiliilor locale, municipale, comunale și ale Consiliului Județean Timiș. Așa îmi explic construirea și dotarea de excepție a Casei de Cultură a Ucrainenilor și a bisericii ortodoxe ucrainene din Timișoara, a Casei Ucrainenilor de la Muzeul Satului din Timișoara, a Casei Ucrainenilor din Lugoj și alte obiective fără de care autonomia culturală ar fi fost doar declarativă.

Este lesne de înțeles că infrastructura menționată era absolut necesară, dar aceasta poate contribui la păstrarea și afirmarea identității naționale numai în măsura în care organizațiile UUR sunt interesate să le valorifice în scopurile pentru care au fost realizate. Din acest punct de vedere, sunt impresionat de disponibilitatea și pasiunea unui număr mare de persoane, de toate vârstele, de a contribui cu îndrumări și de a participa la pregătirea formațiilor corale și ansamblurilor de dansuri pentru un număr mare de evenimente culturale cu impact deosebit asupra conștiinței naționale a tineretului. Mă refer, îndeosebi, la formațiile: *Șovkova trava* din Lugoj, *Kalyna* din Știuca, *Moloda nadiia* din Soca, *Smericika* din Gottlob, *Remeteanca* din Remetea Mică, *Kidrovyna* din Pietroasa Mare și *Țvitna poliana* din Criciova. Datorită acestora și de bună seamă a cadrelor didactice din școlile și grădinițele cu predare în limba ucraineană și prin contribuția preoților din parohiile ucrainene, se desfășoară anual o serie de evenimente culturale la care participă nu numai spectatori ucraineni, ci și alții de etnie română, sârbă, bulgară etc. Un impact deosebit produc, anual: festivalul de colinde ucrainene; festivalul etniilor și manifestările de Ziua Națională a Ucrainei; sărbătorirea poetului Taras Șevcenko; zilele culturii ucrainene; caravana ucraineană și concursurile de recitare a poeziei ucrainene. Ar mai fi de menționat un eveniment remar-

cabil, inițiat de conducerea filialei Timiș a UUR și anume sărbătorirea a 100 de ani de la stabilirea ucrainenilor în județul Timiș (Criciova, 2 octombrie 2010). La acest eveniment au participat pe lângă formațiile artistice ale filialei Timiș și alte formații din județele Caraș-Severin, Maramureș, dar și din Ucraina (Chust) și Serbia (Novi Sad). Filiala noastră a fost onorată și prin prezența reprezentanților Direcției de Cultură din cadrul Administrației de Stat a regiunii Transcarpatia (Ucraina), reprezentanților Consiliului Național al Ucrainenilor din Serbia, ai Ministerului Culturii și Patrimoniului Național al României (dna consilier Iaroslava Colotelo). La Căminul Cultural din Criciova s-a desfășurat o masă rotundă și un spectacol artistic. Aceste evenimente au fost organizate de conducerea filialei Timiș a UUR în colaborare cu Consiliul Local și Primăria comunei Criciova, prin contribuția deosebită a domnului primar preot Petre Rosoca. Cu acest prilej, la propunerea filialei Timiș a UUR și prin hotărârea Consiliului Local au fost conferite titlurile și diploma de „Cetățean de onoare al comunei Criciova”, inclusiv subsemnatului. De asemenea, au fost înmânate mai multe diplome de participare și plachete cu inscripția „100 de ani de la stabilirea ucrainenilor în comuna Criciova, județul Timiș” oferite de Uniunea Ucrainenilor din România.

G.H.: Propuneri pentru viitorul organizației județene Timiș a UUR.

M.D.: Înainte de toate, ar fi de dorit ca organizația județeană a UUR să mențină și să dezvolte activitățile care au fost gândite și lansate ca evenimente tradiționale periodice. Acestea s-au bucurat de un succes binemeritat, dar perpetuarea lor nu este atât de lesnicioasă precum pare, având în vedere și criza economică care a produs efecte și în rândul etniei ucrainene.

G.H.: Sunteți atașat de obștea noastră ucraineană. Ce credeți că trebuie să stea în atenția liderilor ucraineni pentru păstrarea identității populației ucrainene din România?

Păstrarea identității naționale și autonomia culturală reprezintă într-adevăr obiective majore ce trebuie avute în vedere de către liderii ucraineni. Aceste obiective nu sunt ușor de atins.

(Continuare în numărul următor)

A consemnat
Gheorghe HLEBA

„Și, înainte de toate, să nu-i uitați pe cei săraci... și să nu-i lăsați pe cei puternici să distrugă omul. Mai cu seamă pe iobagul și pe văduva săracă. Cel mai mult cinștiți oaspetele, de oriunde ar veni acesta: fie el sol, sau nobil, ori om simplu, pe toți să-i cinștiți, în acest fel va fi glorificat omul în toate țările“. Aceste cuvinte, sau „învățătură“, după cum le-a denumit însuși autorul lor, cneazul kievean Volodymyr Monomach, fac parte din opera „Повчання Володимира Мономаха дітям“ - monument de literatură, politică și filosofie. Considerate a fi testamentul spiritual al cneazului, „Învățăturile...“ („Повчання“) aparțin genului parenetic și conțin principii de guvernare politică a statului, reguli de conduită morală, recomandări pentru o viață armonioasă în familie și în societate, apel la uniune adresat cnejilor ruși, precum și îndemnuri în ceea ce privește evitarea certurilor și a divergențelor de dragul păstrării unității statale.

După cum, anul acesta, se împlinesc 960 de ani de la nașterea cneazului Volodymyr II Vsevolodovyci Monomach (1053-1125), Specializarea limba și literatura ucraineană din cadrul Facultății de Litere, Cluj-Napoca, în colaborare cu UUR - filiala Cluj, a marcat evenimentul, la 23 februarie a.c., prin organizarea unui colocviu tematic, dedicat personalității coplesitoare a lui Monomach.

Pentru început, se impun câteva precizări referitoare la cele mai importante date legate de viața și activitatea acestei figuri proeminente a Rusiei Kieveene. Comandant de oști, om politic, diplomat și scriitor deopotrivă, Volodymyr Monomach - nepotul lui Iaroslav cel Înțelept și fiul lui Vsevolod Iaroslavyci, a influențat semnificativ, de pe poziția de cneaz al Kievului, scena politică și literară a Rusiei Kieveene, prin conso-

lidarea puterii monarhice centralizate și stoparea, pentru o perioadă de timp, a procesului de destrămare a vastului ținut slav răsăritean. Strateg și diplomat de excepție, Monomach își folosea abilitățile de comunicare și negociere cu cnejii ruși în vederea organizării lor într-o forță puternică, gata oricând să apere statul. Epoca lui Volodymyr Monomach a cunoscut atât o dezvoltare a forței militare și politice, cât și o înflo-

rire culturală. Pe lângă ridicarea la Kiev, ca și în alte zone ale Rusiei Kieveene, de biserici și mănăstiri, decorate cu picturi murale, a fost desfășurată și o intensă activitate literară. Dintre operele acestei perioade amintim: „Слово про

Закон і Благодать“ a mitropolitului Ilarion Rusin, „Слово о полку Ігоревім“ a lui Nestor și „Повчання Володимира Мономаха дітям“ - manual de educație morală și politică în același timp, care cuprinde maxime și învățăături ale cneazului adresate atât copiilor săi și urmașilor acestora la tronul Kievului, cât și oamenilor în general. Odată cu moartea sa, survenită la 19 mai 1125, a început procesul destabilizării unității statului kievean. Decăderea politică și destrămarea teritorială au culminat cu invazia mongolo-tătară. Volodymyr Monomach a rămas în istorie ca un model de integritate, înțelepciune și vitejie.

Distinșii invitați prezenți la manifestare au putut viziona două filme documentare, dedicate lui Monomach, în care au fost prezentate aspecte din viața și activitatea marelui cneaz kievean. Partea științifică a evenimentului a fost reprezentată prin cele patru comunicări susținute în cadrul evenimentului: Volodymyr Monomach - mare cneaz al Kievului (Narcisa Semeniuc), Володимир Мономах - великий князь київський (lect. dr. Ioan Herbil), „Повчання Володимира Мономаха дітям“ - пам'ятка давньоруської педагогічної думки (lect. dr. Mihaela Herbil) și „Şarpa lui Monomach - între legendă și realitate“ (lect. dr. Katalin Balázs), în timp ce studenții Vasile Iulian Hreniuc și Gheorghe Liviu Romaniuc au completat cele prezentate prin citirea unor fragmente reprezentative din opera „Повчання“.

În încheiere, vom face apel la o autoritate în domeniul istoriei, M. Kostomarov, care era de părere că, „... dintre toți cnejii de dinaintea invaziei tătare, ce i-au urmat lui Iaroslav, niciunul nu a lăsat în urma sa o faimă atât de răsunătoare, precum Volodymyr Monomach - un cneaz activ, cu o voință de fier, care s-a distins printr-o gândire sănătoasă între toți frații săi, cnejii ruși...“.

Mihaela HERBIL

Umoristul ucrainean Vasyl Țapoveț s-a retras în eternitate

În primii ani ai mileniului al III-lea, când scriitorul Vasyl Țapoveț era președintele filialei Suceava a UUR, au început să ne părăsească unul câte unul cei mai reprezentativi scriitori ucraineni din România, precum Iuri Lucan, Corneliu Reguș, Ilie Cojocar, Stepan Tcaciuc, Vasyl Clem, în rândul cărora se înscrie acum, din păcate, și Vasyl Țapoveț (n. 2.III.1943- d. 5.IV.2013), care a plecat dintre noi la 70 de ani, în plină putere de creație.

Scriitorul era originar din satul ucrainean Șerbăuți (Suceava), unde a copilărit în familia unor țărani nevoiași, la sfârșitul celui de-al Doilea Război Mondial, când în Bucovina pământul se zvârcolea

de obuze și secetă, lăsând în urmă urmările grele ale foametei, ale reformei de împrumut și a țărănilor săraci și apoi de colectivizare forțată - adevărate drame sătești în care copilul termină școala elementară, apoi Liceul Ucrainean din Siret și spre norocul său chiar și Facultatea de Limba Rusă, ajungând profesor.

Ca specialist, profesorul de limba rusă va lucra o vreme ca traducător la Kryvyi Rih (Ucraina), apoi se dedică educației elevilor de la Stroiești, pe urmă la Suceava, unde va activa până la ieșirea sa la pensie.

Dragostea lui Vasyl Țapoveț față de literatura ucraineană începe de prin anii șazeci ai secolului trecut, când tânărul publica în paginile ziarului „Novyi vik“ („Veac nou“) articole și primele schițe cu care debutează în volum „Puterea convingerii“ (1984), ca după șaisprezece ani să scoată al doilea volum de schițe „Viața fără grimă“ (2000).

Cum proza scurtă suferă în general la noi, Vasyl Țapoveț se re-

marcă, cu adevărat, ca un umorist talentat după I. Lucan, Stepan Tcaciuc, C. Reguș și alții.

Cu schițele sale, remarca Liubov Pich (Ucraina), V. Țapoveț „pătrunde adânc în sufletul eroilor săi“ ca un bun analist al societății în care surprinde fenomenul social, oamenii, iar marele ucrainin de la București, Magdalena Laszlo-Kuțiuik, arăta la apariția primei cărți de schițe „Puterea convingerii“ că umoristul Țării de Sus este un „Caragiale al Bucovinei“ având în vedere arma răsului pe care acesta o utiliza cu măiestrie. Păcat că talentul său umoristic a suferit mult din cauza nepublicării la timp a cărților sale. Azi, de pildă, când scriitorul nu mai este, își așteaptă apariția cărțile - cum mărturisește soția scriitorului și fiica sa - „Tentația“ și „Albastrul cerului ucrainean“, volum masiv de schițe, primul și de poezie, al doilea.

În ultimii doi ani, fiind bolnav, Vasyl Țapoveț a terminat cartea sa de proză scurtă „Risipitorii de vânt“, ce conține schițe și povestiri

cu detectivi - a la Sherlock Holms - și a început romanul „Poezii nu mor de două ori“. Din păcate viața scriitorului s-a întrerupt brusc la 5 aprilie 2013, fiind înmormântat în cimitirul „Pacea“ din orașul Suceava, unde-și doarme somnul de veci și parohul-poet ucrainean Mykola Ustianovyci, prietenul de familie al Olhăi Kobyleanska, în casa căruia a copilărit o vreme aceasta.

Puțină lume știe că Vasyl Țapoveț n-a fost numai prozator umorist, ci a fost și un poet rafinat, care a publicat, în ultimii ani, în revista ucraineană „Naș holos“ versuri albe cu pasteluri și meditații deosebit de reușite despre universul terestru și cel cosmic, despre frumusețea spirituală a omului, care are șansa să trăiască pe pământ ca în rai, cu condiția să se armonizeze întru totul cu Dumnezeu și natura înconjurătoare.

Îndrăgostit de poezie, la vârsta unei experiențe vaste și a unei sensibilități poetice adevărate, autorul a făurit bijuterii de poezie concentrată - haiku, ceea ce face să regretăm și mai mult rămânerea poeziei sale în stadiu de proiect.

Sic tibi terra levis, bucovine-nule drag Vasyl Țapoveț, iar cuvântul tău să strălucească acolo în azurul cerului ucrainean și pretutindeni.

Ioan CHIDEȘCIUC

Cuvântul președintelui Viktor Ianukovyci rostit în deschiderea ședinței lărgite a Consiliului de Miniștri

(Urmare din nr. 235/236)

Vorbim, înainte de toate, de locuri de muncă, de plata la timp a salariilor, de calitatea scăzută și prețul ridicat al serviciilor comunale, de asistență medicală necorespunzătoare etc.

Oamenii reclamă pasivitatea și ignorarea vădită de către funcționarii de la toate nivelurile a intereselor lor.

Sunt convins că toate acestea se produc din cauza frânării reformei în sistemul de acordare a serviciilor administrative.

În locul unei rețele unice, fiecare organ de stat încearcă să-și creeze „un centru de acordare a serviciilor” propriu. Aceasta creează dificultăți suplimentare și îi dezorientează pe cetățeni, menține corupția în acest domeniu.

Cu toate legile adoptate, în practică se mai păstrează un sistem greoi și netransparent de acordare a aprobărilor și proceduri de reglementare complicate.

Perfecționarea sistemului de reglementare tehnică se desfășoară lent. Sunt ignorate practic prevederile Legii privind controlul de stat, marea majoritate a întreprinderilor ajungând pe lista întreprinderilor cu grad de risc ridicat care sunt verificate anual.

În sfera reformei medicale, fiecare dintre legile de bază se aplică cu mari dificultăți.

Actele normative ce decurg din legi sunt adoptate de Guvern și de Ministerul Sănătății cu întâzieri substanțiale.

Regiunile practic nu primesc de la centru asistență metodologică și organizatorică. De exemplu, la Legea privind asistența medicală de urgență Guvernul a început să lucreze abia în ultimele zile înainte de intrarea ei în vigoare. Ca urmare, medicii și administratorii din domeniul sănătății nu au înțeles esența reformei, iar cetățenii au fost nemulțumiți.

În afară de aceasta, nici până acum nu a fost adoptată legea de bază privind particularitățile activității instituțiilor medicale ceea ce blochează, practic, modernizarea nivelului doi în regiunile-pilot.

Sunt frânate reformele în domeniul gospodăriei comunale. Nu reușim să creăm o schemă eficientă și transparentă de înregistrare a drepturilor imobiliare.

Și această enumerare poate continua.

Înțeleg că 2012, un an hotărâtor în ceea ce privește multe reforme, s-a dovedit a fi mai complicat, decât se aștepta.

Recesiunea economică mondială a limitat posibilitățile de finanțare a reformelor.

O mare parte a activității puterii executive a fost subordonată măsurilor anticriză și nu reformelor.

Dar, trebuie să recunoaștem că nici noi nu am apreciat corect care va fi dimensiunea rezistenței birocratice, a tergiversărilor din partea aparatului funcționăresc.

Toate aceste neajunsuri care țin în loc

modernizarea țării ne sunt cunoscute. Ele trebuie să fie apreciate corect de Guvern și trebuie trase concluziile ce se cuvin. Timp de gândire nu ne-a mai rămas.

Stimați colegi,

Încă de la începutul activității noastre am stabilit că una dintre direcțiile strategice prioritare ale politicii noastre externe este integrarea europeană.

Recentul summit Ucraina-UE la care am luat parte a constituit un pas important în ceea ce privește trecerea relațiilor noastre cu UE la un nivel nou, respectiv, la asociere politică și integrare economică.

Am tras, împreună cu partenerii noștri europeni, unele concluzii și am stabilit următorii pași pentru pregătirea summitului „Parteneriatul Estic” ce va avea loc la Vilnius.

Solicit Guvernului să asigure îndeplinirea necondiționată a înțelegerilor convenite cu conducerea Consiliului European și a Comisiei Europene. Trebuie să depunem eforturile necesare pentru semnarea Acordului de asociere cu ocazia summitului inițiativei „Parteneriatului Estic”.

Pe de altă parte, sunt convins că trebuie să căutăm în continuare un model acceptabil de colaborare cu Uniunea Vamală. Căci Rusia, Belarus și Kazahstanul sunt pentru noi nu numai parteneri comerciali și vecini, ci și țări frățești de care ne leagă secole de istorie comună.

Stimați participanți la ședință,

Următorii doi ani sunt pentru noi ani cu importante provocări externe și interne. Vreau să înțelegem cu toții acest lucru.

În primul rând, redresarea economiei mondiale va rămâne neînsemnată. Cele mai importante centre economice ne arată o creștere nestabilă sau rămân în recesiune. Cererea globală la cele mai importante produse ucrainene va rămâne scăzută.

În același timp, concurența pe piețele mondiale devine tot mai acerbă.

De aceea, a doua provocare-cheie pentru noi este identificarea rezervelor de creștere internă, de modernizare a producției existente, de îmbunătățire a competitivității produselor ucrainene.

Este necesar ca, printr-o finanțare de stat și stimulare a dezvoltării unor noi proiecte economice concrete, să dăm impuls dezvoltării economice, creșterii gradului de ocupare și ridicării nivelului protecției sociale a cetățenilor.

Însă, inițiativa privată nu va fi niciodată înlocuită cu cea de stat. Întreprinderile mari, mijlocii și mici trebuie să aibă libertatea economică admisă de lege.

Prin urmare, a treia provocare pentru noi este îmbunătățirea climatului de afaceri și continuarea procesului de reglementare, punerea în ordine și simplificarea sistemului de acordare a serviciilor administrative.

Pe lângă concurența pentru piețele de desfacere, crește și concurența pentru resurse financiare și investiționale.

De aceea, continuarea reformelor în această sferă va duce la îmbunătățirea climatului investițional pentru producătorul intern și va permite atragerea de noi investitori în economia Ucrainei.

Domeniul social are și el nevoie de noi abordări. Trebuie să îmbinăm în așa fel inițiativele sociale cu stimularea dezvoltării sectorului real, încât acestea să asigure dezvoltarea reciprocă a unuia de către celălalt.

Stimați colegi,

Am parcurs împreună o etapă importantă care a marcat o cotitură în ceea ce privește vechile scheme de lucru în economie.

Am creat baza legislativă a noului mecanism economic modern. Reformele sunt ireversibile.

Cu toate acestea, avem în față o sarcină de maximă complexitate, aceea de „a învăța” noul mecanism să funcționeze, de a învăța societatea să beneficieze la maximum de potențialul acestuia. Această sarcină revine Guvernului remaniat.

Vă avertizez că voi urmări cu strictețe dacă actele normative guvernamentale și cele departamentale răspund obiectivelor stabilite prin legile de bază și spiritului reformelor.

Orice încercare de a bloca schimbările, de a ocoli responsabilitățile, dar mai ales de a păstra unele porțițe pentru menținerea corupției va fi aspru pedepsită, inclusiv prin măsuri de cadre adecvate.

Pentru realizarea indicațiilor mele anterioare, Guvernul a elaborat proiectul programului de accelerare a dezvoltării economice care a fost supus dezbaterii publice.

Acest program trebuie să se încadreze întru totul în logica Programului de reforme și în Planurile naționale de acțiuni care vizează aplicarea acestuia.

Programul nu trebuie să prevadă pomparea banilor într-o ramură sau alta, ci soluții noi îndreptate spre continuarea reformelor sistemice.

Este, de asemenea, important ca fiecare funcționar public să nu uite că principala sarcină a prefacerilor este ridicarea bunăstării cetățenilor.

Scopul nostru nu este îmbunătățirea cifrelor statistice, ci ridicarea nivelului de trai al cetățenilor Ucrainei.

Vă mulțumesc pentru atenție.

Pagină realizată de Ion ROBCIUC

UCRAINA - mai aproape